

od leta 1969

ŠTEVERJANSKI VESTNIK

Števerjan, April - Junij 2021 | San Floriano del Collio, Aprile - Giugno 2021

Leto LIII št.2 | Anno LIII nr.2

Pošiljatelj:

S. K. P. D. "F. B. Sedej"

Trg Svobode 6

34070 Števerjan (GO) – ITALIJA

vestnik@sedej.org

Spošt.

S.K.P.D. F.B. SEDEJ

Trg Svobode 6

34070 Števerjan - (GO)

Poste Italiane Spa

Spedizione in abbonamento Postale

70% - DCB/Gorizia

Lasten tisk

www.sedej.org

KAZALO

ŠTEVERJAN SE JE OBARVAL V ROŽNATO ZA GIRO.....	3
DRUŽINA NA DOPUSTU.....	4
V SAMOSTOJNOSTI JE MOČ.....	5
NAGOVOR DR. JAKLITSCH.....	8
30 LET SLOVENSKE OSAMOSVOJITVE.....	9
SLOVENSTVO, DEMOKRACIJA, KRŠČANSTVO.....	10
OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE.....	10
SPET ENOVEČERNI LIKOF.....	12
VESTI IZ ŠTEVERJANSKE OBČINSKE HIŠE.....	13
POSTAVLJANJE MLAJA TUDI LETOS V OKRNJENI ZASEDBI.....	15
DRAMSKA DRUŽINA SE PRVIČ "SPOPADA" Z RADIJSKO IGRO.....	16
OGROMNO ROŽNATO KOLO V POZDRAV GIRU.....	17
NOVI INFORMACIJSKI PANOJI OB KOLESARSKI POTI NA PREVALI IN NA JAZBINAH.....	18
K.D. BRIŠKI GRIČ: DAMJAN ŠTEKAR PREDAL POSLE JOŠKOTU TERPINU.....	20
SADJE IN VINO, VREDNA CESARJA: UTRINKI IZ ŠTEVERJANSKE PRETEKLOSTI.....	22
ZGODOVINSKI UTRINKI OB 1020. OBLETNICI OMEMBE GORICE.....	24
»IL GORIZIANO«, NOV MEDIJ GORIŠKEGA TERITORIJA.....	27
DVE GORICI, ENA PRESTOLNICA.....	29
KO ZNANJE IN TEORIJA POSTANETA PRAKSA: PODJETJE CODING DUCK.....	30
PRIPOVED IZ STARIH POZABLJENIH PREDALOV... ŠKATLA ČEVLJEV - DRUGI DEL -.....	32
PIŠI KUKR GOVORIŠ: KI LJITNIH ČASU MAMO PEJ U ŠTVRJENU?.....	33
KAKO JE ŽIVETI DANES – INTERVJUJI Z MLADIMI ŠTEVERJANCİ.....	34
OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO.....	35
PRVO SVETO OBHAJILLO: DELOVANJE OTROŠKEGA PEVSKEGA ZBORA.....	41
TAKŠNI SMO PAČ LJUDJE: IN MOJE ČUDNO RAZMIŠLJANJE.....	41
KAJ SE DOGAJA OKROG NAS? MAREC - JUNIJ 2021.....	42
OGLASI MEPZ.....	43
ZA VEDNO NAS JE ZAPUSTIL SREČKO FLORENIN.....	44
DAROVİ, SMRTI.....	44-45
KUHARSKI RECEPTI.....	46
POLETNA IGRICA.....	48
"PREČUDOVITO VZDUŠJE POD BOROVCI ... PUSTI V ČLOVEKU GLOBOK VTIS".....	49
FESTIVAL.....	50

Opremili in uredili člani društva »F. B. Sedej«

Urejanje, lektoriranje in grafično oblikovanje: Stefania Beretta, Petra Ciglič, Costanza Frandolič, Damjan Klanjšček, Elija Muzic, Klara Terčič, Martina Valentinčič

Petra Ciglič in Klara Terčič (glavni urednici)

Ivan Vogrič (odgovorni urednik)

Platnica: oblikovanje Petra Ciglič, fotografija Rebeka Bernetič

Če Števerjanskega Vestnika še **ne prejimate**, če ste **zamenjali bivališče in naslov**, ali potrebujete katerokoli informacijo, nas lahko kontaktirate s spodaj navedenimi telefonskimi številkami ali naslovi e-mail, tako da boste lahko še vedno redno prejeli naše glasilo.

Uredništvo Števerjanskega vestnika: vestnik@sedej.org

Petra Ciglič
342 8945726
ciglic.petra@gmail.com

Klara Terčič
366 1650128
klaratercic@gmail.com

Damjan Klanjšček
329 7227151
damjanklanjscek@gmail.com

Elija Muzic (blagajničar)
340 5258399
elija.muzic@gmail.com

ŠTEVERJAN SE JE OBARVAL V ROŽNATO ZA GIRO

Jakob Leopoli

Prvi veliki dogodek, ki je v času pandemije novega koronavirusa prišel v naše kraje, je bila 15. Etapa 104. kolesarske krožne dirke po Italiji – Giro.

Po več kot enem letu omejitev za preprečitev širjenja virusa Sars-Cov-2 med prebivalstvom, potem, ko so odpovedali druge (večje in manjše) množične dogodke, od Okusov ob meji do Likofa, da pri tem ne omenjam vse amaterske kulturne dejavnosti, je bilo v Števerjanu spet živo, pa čeprav ob spoštovanju zaščitnih ukrepov. Pomen prihoda Gira v naše kraje je večplasten: po eni strani je ta dirka tudi k nam prinesla utrinek (upajmo) vse bližjih časov, ko se bomo postopno vrnili v življenje brez večjih omejitev in predvsem brez tveganja za okužbo. Ob tem ima prihod kolesarske karavane promocijsko vrednost, saj televizijski posnetki dajejo vidljivost krajem, po katerih teče proga krožne dirke. Pri nas so rumena kolesa, simbol naših vinorodnih krajev, zamenjali z rožnatimi – v poklon dirki. Progo so okrasili s pentljami, vsak je izobesil kaj rožnatega, dve vaščanki sta kolesarjem celo mahali s tistim, kar sta imeli doma – rožnato ruto. Na krožišču pred mejnim preходом pri Vipolžah je stalo dva metra visoko rožnato kolo, ki ga je Štefan Vogrič izdelal in poklonil domačemu kraju. Seveda pa ima dirka tudi športno in tekmovalno vrednost – razveselila je športne navdušence, ki so v živo videli kolesarske zvezdnike od letošnjega zmagovalca, Kolumbijca Egana Bernala do Slovačka Petra Sagana in Britanca Simona Yatesa. Med številnimi prestižnimi imeni svetovnega kolesarstva so bili tudi nekateri izmed najboljših italijanskih kolesarjev, med njimi

recimo Filippo Ganna, ki je tudi letos osvojil končni kronometer na zadnji etapi Gira, kar postaja zanj že skoraj tradicionalni dosežek. Tekmovalci so do nas prikolesarili utrujeni od izrazito naporne 14. etape, ki jih je pripeljala v našo deželo. Tam jih je čakal izredno zahteven vzpon na Zoncolan, ki je prinesel zmago Italijanu Lorenzo Fortunatu, vrhunsko pa se je izkazal Slovenec Jan Tratnik, ki je na cilj na Zoncolanu prikolesaril drugi.

Fortunato bi zmago na etapi po napornem vzponu skorajda izgubil, ko ga je nespametni navijač z namenom, da bi ga bodril, udaril po rami in ga skoraj pahnil na tla.

Tratnik je bil letos eden od dveh Slovencev, ki sta nastopila na Giru, kjer pa ni bilo trenutno najboljših kolesarjev na svetu, Slovencev Tadeja Pogačarja [lanskega zmagovalca Toura] in

Primoža Rogliča [lani drugega na Touru], ki naj bi ponovno ciljalo na nastop na francoski pentlji, poleg seveda udeležbe na Olimpijadi 2021, ki je za letos poleti, kljub številnim polemikam, napovedana v Tokyu. S hudo nesrečo se je še pred goriško-briško etapo končala letošnja zgodba drugega Slovenca na Giru, Mateja Mohoriča. Slovenski kolesar je grdo padel na 9. Etapi: kot kaže se je zaradi luknje v asfaltu prevrnil in z glavo udaril v tla. Kot je sam potem povedal, ga je rešila čelada, saj ni staknil nobene poškodbe. Za Bernala je bila to prva zmaga na Giru in druga na velikih kolesarskih tekmovanjih, potem ko je leta 2019 osvojil Tour. Drugo mesto pa je bilo letos presenečenje: Italijan Damiano Caruso. Tretji je bil Britanec Simon Yates.

Trasa 15. etape rožnate pentlje je bila v nedeljo, 23. maja, čezmejne narave – tudi v tem

je prehitela ukrepe, ki prebivalcem obeh držav še niso dovoljevali prostega prehajanja meje. Živahno je bilo na obeh straneh meje: kolesarji so se peljali iz Gradeža preko Červinjana in Vrha sv. Mihaela v Moš, kjer so prvič prečkali mejo in se povzpeli v Gornje Cerovo (1,7 km, naklon 8,5%) kar trikrat; nazadnje so zavili proti Števerjanu in peljali mimo gostilne Koršič, kjer so jih čakali številni navijači, vremenu navkljub. Kolesarji so po Oslavju dospeli v Novo Gorico, konec etape pa je bil na Travniku v Gorici. Briško etapo je zaznamovalo tudi nestanovitno vreme: če smo na prihod kolesarjev v Števerjan čakali v kratkih rokavih pod pekočim soncem, so k nam prispeli pod silovitim dežjem in nekoliko kasneje, kot smo pričakovali: gorska etapa jih je dan prej utrudila.

Ko so se kolesarji peljali mimo naše vasi, je bil epilog etape že jasen: v končnem sprintu sta ste pomerila Nizozemec Oscar Riesebeek in Belgijec Victor Campenaerts, ki je naposled prevladal.

V teh časih, ko smo ob vsakem valu epidemije slišali, da se mej ne sme zapreti, in ko so jih vsakič potem ponovno zaprli (ali gibanje tako omejili, da so presekali skoraj ves čezmejni pretok življenja), nam ta čezmejna etapa še enkrat jasno spregovori o posebnosti našega prostora: enoten je, saj so kolesarji čisto naravno prešli iz ene države v drugo, kot en sam, enotni tok. Nadejamo se, še enkrat in spet, da je bila to le napoved življenja, ki se bo, tako upamo, kmalu povrnilo v svoje naravne čezmejne tirnice.

DRUŽINA NA DOPUSTU

župnik Marjan

Današnji človek preživi v svojem stanovanju ali celo v svoji hiši veliko manj časa v primerjavi s preteklimi rodovi, ko so doma živeli, delali, jedli in pili, se veselili ter praznovali. Govori se celo o mestnih in predmestnih spalnih naseljih, kjer prebivalci spijo, gledajo televizijo, sedijo za računalnikom, enkrat ali dvakrat na dan jedo, kar zelo zmanjšuje tako potrebno bližino med družinskimi člani. Zato je konec tedna še toliko bolj dragocen, predvsem nedelja, ko je večina ljudi prostih in se lahko v miru posvetimo drug drugemu, se poveselimo in praznujemo. Zdi se, da postaja svetopisemski vzorec: "šest dni delaj, sedmi dan počivaj in praznuj," čedalje bolj nujno potreben vir za človekovo osebno in predvsem družinsko trdnost in srečo.

Včasih so se ljudje odpočili predvsem pozimi, ki pa je sedaj za mnoge enako naporen ali

še napornejši čas. Poleg nekdanjih močnih bogoslužnih časov (adventa z božičem, postnega časa z Veliko nočjo) so prav dopusti in počitnice milostni čas za človeka, za njegovo dušo, za njegov duh in za njegovo telo. To še posebej velja za kvalitetnejše življenje v družini, ki je temeljna celica človeške družbe. Za vsak par in družino je razpon dopustniških in počitniških možnosti različen, vsak zakonski par in vsaka družina pa lahko čas dopustov in počitnic porazdeli tako, da bo na poseben način blagoslovljen in milosten. Zato se je o njem potrebno pogovoriti, ga skupno načrtovati in poiskati najboljše realne možnosti. Počitnice naj bodo družinski projekt. Dobro je prisluhniti željam vsakega družinskega člana, predvsem najšibkejšega, in se šele nato odločiti. Tisti, ki bo drugega slišal in bo pripravljen več prispevati za skupen dopust, bo verjetno srečnejši, saj tudi tukaj velja, da je prijetneje

dajati kot pa prejemati. Ljubezen v zakonu in družini naj tudi pri posvetovanju o dopustu in počitnicah postane iznajdljiva, ker ni sebična in odpušča nesporazume in pomanjkljivosti. Dopusti in počitnice so tudi čas, ko ne smemo zanemariti tistih, ki nas še posebej potrebujejo, predvsem ostarelih in bolnih.

Utrjevanje zakonske in družinske skupnosti

in poglobljanje medsebojnih odnosov med dopustom in počitnicami ni zgolj odvisno od finančnih sredstev, čeprav so ta nujno potrebna, temveč od pripravljenosti za zblížanje in notranjo obogatitev. Kakor je pri delu in v drugih trenutkih življenja z nami Bog, tako nas spremlja tudi na dopustu in na počitnicah, ki nas želijo okrepiti na telesni, duševni in duhovni ravni.

Lep, duhovno in telesno bogat aktivni počitek želi vsem župnik Marjan

V SAMOSTOJNOSTI JE MOČ

Marjan Drufovka

SPREJEM NA OBČINI

Pred udeležbo na slavlju ob predstavitvi knjige "V samostojnosti je moč", ki je potekala v soboto, 15. maja, je bila ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch gostja srečanja na občini v Števerjanu, kjer so jo sprejeli županja Franca Padovan, podžupan Marjan Drufovka, odbornica Martina Valentinčič, načelnika svetniških skupin, uslužbenci ter predstavniki vaškega kulturnega življenja.

ZVESTOBA SLOVENSTVU, DEMOKRACIJI IN KRŠČANSTVU

Ostajamo zvesti izročilom svojih prednikov in smo zaradi tega vseskozi pripravljeni žrtvovati marsikaj. To je naša prava moč! In to želi poudariti tudi sam naslov tega zbornika: »V SAMOSTOJNOSTI JE MOČ!«

"V samostojnosti je moč" je naslov zbornika, ki je izšel pri Goriški Mohorjevi družbi ob 70.

obletnici Kmečko delavske zveze za Števerjan, sekcije stranke Slovenske skupnosti, katere ustanovitev je bila obeležena 22. februarja letos. Zbornik je uredil, zbral gradivo in napisal besedila Marjan Drufovka, podžupan občine Števerjan, politični tajnik sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan, družbeni in prosvetni delavec ter avtor in urednik knjig o krajevni zgodovini in kulturnem utripu v domači vasi. Gre za bogato zasnovan zbornik, ki ne prinaša le podatkov o občnih zboraš števerjanske sekcije in njenih odborih, temveč tudi dragocene podatke o zgodovini občine in njene politične stvarnosti. Pomembna je tudi objava zgodovinskega pregleda izpod peresa prof. Petra Černica ob šestdeseti obletnici Kmečko delavske zveze. Zbornik bogatijo predvsem dokumentarne fotografije, arhivski izrezki člankov, ki so bili objavljenih v raznih časopisih, in pogovori s posamezniki, stebri vaške skupnosti, ki so s svojimi izkušnjami in zagnanostjo prispevali k uspešnejšemu delu števerjanske sekcije.

Krstno predstavitev je zbornik doživel v soboto, 15. maja, na trgu v Števerjanu in tudi na

daljavo preko Facebook strani in YouTube kanala SKPD F.B. Sedej. Gostili smo visoke goste: dr. Heleno Jaklitsch, Ministrico RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Lojzeta Peterleta, predsednika prve demočratične izvoljene vlade v Sloveniji, ki je bil z nami povezan preko spleta, Igorja Gabrovca, deželnega svetnika in tajnika SSK, Julijana Čavdka, pokrajinskega tajnika SSK, Carla Brescianija, predsednika Konference za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa. Na trgu v Števerjanu je zadonela Zdravljica, ki jo je pod taktirko Patricka Quaggiata odpel Mešani pevski zbor F.B. Sedej.

»Sedemdeset let se morda zdi v nekem širšem zgodovinskem kontekstu zelo kratko obdobje. V naši realnosti je bil to čas korenitih družbenih in političnih sprememb, prelomnih trenutkov in trdega dela, da smo nadoknadili to, kar je bilo nekaterim že dalj časa samoumevno,« je v uvodnem nagovoru poudarila števerjanska županja Franka Padovan. Svoj govor je zaključila s trditvijo, da »zapisana beseda se ohrani in postane del zgodovine neke skupnosti«.

Števerjanci smo zavezani spravi in prijateljstvu, v različnosti vidimo pestrost, v spravi prihodnost in v sobivanju priložnost. Dolga desetletja smo hrepeneli po samostojni matični državi, trepetali in nato veselili smo se ob slovenski osamosvojitvi, praznovali ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo in schengenski prostor, ko so meje padle in končno spet vsi Slovenci živimo skupaj, v veliki evropski družini. Osrednja gostja popoldneva je bila Ministrica RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Helena Jaklitsch. Njen nagovor objavljamo v celoti.

Vsebinsko bogat popoldan je mojstrsko povezovala števerjanska odbornica Martina Valentinčič, ki pozdravila prisotne. »V 70 letih se je zgodilo marsikaj, spremenil se je svet okoli nas, spremenili smo se sami. A zgled ustanoviteljev Kmečko delavske zveze je svetel in jasen, korenine so bile in so čvrste, vrednote jasne, cilj neomajen: svobodni in samostojni na svoji zemlji, saj politični sistemi minejo, narod pa ostane. S tem idealom in s temi vrednotami ne bo nobena pot prestrma; zato kot tisti "heroji demokracije in slovenstva" ne klonimo v razočaranjih, ne bojmo se viharjev, saj "vihar vsak mine" in cvet bo ponovno pognal in ptice se bodo vrnile in

zadonela bo njihova pesem.«

Spremno besedo za zbornik je napisal tudi Lojze Peterle in kljub zdravstvenim težavam je želel biti prisoten; na sobotni predstavitvi je prek spleta povedal, da je Števerjan zanj »ena najbolj gostih točk slovenske zavesti« in nadaljeval »tu, na tem robu slovenskega sveta, ste z zavestjo, samozavestjo, trmo, delom in žrtvami v številnih preizkušnjah pokazali, kako se dela za skupno stvar. Pri vas kultura in gospodarstvo nista bila samo nujen element politike, bila sta izhodišče za politično delo. Delali ste kot skupnost in ostali zvesti temu, kar ste. Pri tem ste sledili velikim vzornikom, kot sta bila Virgil Šček in dr. Avgust Sfiligoj«. G. Peterle je zaključil z besedami: »Imate močne razloge za praznovanje, pa tudi za budnost. Globalizacija ne ukinja narodnega in tradicije, ampak oboje samo postavlja v nov okvir, je pa nevarna za tiste s šibkimi koreninami. Za Števerjan se glede tega ne bojim.«

Kako je prišlo do nastanka tega zanimivega zbornika, je razložil Marjan Drufovka v pogovoru s časnikarko Eriko Jazbar. »Že več let sem zbiral gradivo o Kmečko delavski zvezi v Števerjanu in nato domačesekcijestranke Slovenske skupnosti, tudi če nisem vedel, kaj bom z vsem tem. Temu sem se z vso vnemo posvetil v zadnjem letu in tako je nastala ta knjiga, s katero želimo obeležiti 70-letnico Kmečko delavske zveze v Števerjanu, katere ustanovitev praznujemo 22. februarja. Gre za bogato zasnovan zbornik, ki ne prinaša le podatkov o občnih zbiorih števerjanske sekcije in njenih odborih, temveč tudi dragocene podatke o zgodovini naše občine in pomembnejših političnih zadevah v našem kraju.« Erika Jazbar je poudarila, da je »danes v ospredju politika z veliko začetnico, tista, ki gradi na terenu, diši po ljudeh, ki sloni na jasnih vrednotah: na slovenstvu, krščanstvu in demokraciji«.

Knjigi na pot je poleg županje Padovan in g. Peterleta napisal uvodno misel tudi Damijan Terpin, bivši deželni tajnik in član deželnega tajništva Slovenske skupnosti. Damijan Terpin, Števerjanec po rodu, v svojem uvodu pravi: »Ko prebiram imena in se spominjam teh ljudi, takratnih protagonistov, ne morem mimo ugotovitve, da so to bili pravi "heroji demokracije in slovenstva", ki so v težkih časih skromne

blaginje ogromno svojega časa in dela posvetili skupnosti, rasti našega Števerjana, tako da se je od takratne še uboge briške vasice povzpел do današnje moderne, infrastrukturno organizirane in gospodarsko uspešne, očem vablјive, pa tudi socialno čuteče občine».

Ob sklepu knjige avtor sam navaja nekaj misli, ki so ga vodile pri nastajanju zbornika: »Ob tem pomembnem jubileju sem se z veseljem zazrl v preteklost in se s hvaležnostjo spomnil, kaj vse so naši predhodniki v tem času naredili za skupno dobro. Skušal sem zaobjeti več generacij Števerjancev, ki so sodelovali in še danes sodelujejo pri zaščitnem procesu naše majhne skupnosti. Pri zbiranju podatkov me je vodila želja, da bi tudi drugi nadaljevali z zbiranjem tovrstnega gradiva, ki bo prihodnjim rodovom pomagalo razumeti zgodovino naše vasi.«

Knjiga "V samostojnosti je moč" je izšla pod pokroviteljstvom Občine Števerjan in sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan. Na razpolago je v Katoliški knjigarni v Gorici in v Tržaškem knjižnem središču v Trstu kot tudi na spletni prodajalni Goriške Mohorjeve družbe www.mohorjeva.it.

Ob zaključku naj gre zahvala vsem gostom in govornikom, časnikarki Eriki Jazbar za vso pomoč ter izdajatelju Goriški Mohorjevi družbi in založniku Zadrugi Goriški Mohorjevi. Posebna zahvala pa gre seveda društvu F.B. Sedej za vso pomoč pri organizaciji, mešanemu pevskemu zboru in dirigentu Patricku Quaggiatu za glasbeno kuliso in multimedijški ekipi za prenos in tehnično pomoč. Najiskrenejša zahvala pa naj gre prav vsakemu članu števerjanske sekcije za vse plodno sodelovanje in opravljeno delo v vseh teh letih. Popoldan so zaključili števerjanski pevci z Lipo.

POPOLDAN PREPOJEN Z GLOBOKIMI VSEBINAMI

V ospredju je bila politika z veliko začetnico, tista, ki gradi na terenu, ki diši po ljudeh oz. po ovcah, kot je nekoč rekel papež Frančišek. V

stiku z ljudmi in na jasnih vrednotah. Vrednote so bile in so slovenstvo, demokracija in krščanstvo. Na demokracijo dandanes pristajajo vsi, na slovenstvo recimo nekoliko manj kot v preteklosti, ker nas učijo, da pač identiteta v današnji tekoči družbi je manj moderna, manj aktualna. Glede pa krščanskih vrednot se v politiki danes več ne govori.

Obeležili smo pomembno obletnico Kmečko delavske zveze, ki je bila krajevna izpostava Slovenske demokratske zveze. To je bila naša stranka, ki so jo ustanovili v Gorici leta 1947, v težkih časih in je verjela v dve pomembni vrednoti: v samostojno nastopanje in tu je sledila naši večdesetletni tradiciji iz preteklosti ter v vrednote zahodne demokracije. Gradila je na terenu, v stiku z ljudmi in je potem nadaljevala svoje poslanstvo, ko je leta 1975 nastala stranka Slovenske skupnosti in je Kmečko delavska zveza postala sekcija za Števerjan SSK.

V ospredju je bila zgodba o samostojnosti, o zavednosti, o vztrajanju, tudi ko te sistem prepričuje, da moraš slediti drugačnemu modelu. Je zgodba o pogumnih graditeljih, o delovnih in poštenih ljudeh. Drugje se taki stavki slišijo retorično, v Števerjanu pa ne, ker živimo še med realnimi ljudmi in bistveno manj samo v besedah.

Naši predniki so izbrali gotovo težjo in manj rentabilno pot. Če samo pomislimo, če bi politiki SDZ in SSK izbrali vključevanje v italijanske stranke. Takrat italijanska stranka ni bila ena katerakoli italijanska stranka, to je bila Krščanska demokracija. Tajnik Krščanske demokracije je imel večjo politično težo kot predsednik vlade. Torej si lahko predstavljate kaj bi lahko pomenilo za vse naše odlične politike, ki smo jih imeli v teh 70. letih, od Avgusta Sfiligoja do Mirka Špacapana, od Marjana Terpina do Hadrijana Corsija, od Damijana Terpina do drugih. Če bi bili vključeni v italijanske stranke kakšno blestečo politično pot bi lahko imeli.

Hvala Bogu so izbrali drugače in zaradi tega smo mi danes tu! Zbornik "V samostojnosti je moč" se jim zahvaljuje za to delo.

NAGOVOR DR. JAKLITSCH

Spoštovana županja gospa Franca Padovan
 Spoštovani podžupan in avtor knjige V samostojnosti je moč gospod Marjan Drufovka
 Spoštovani gospod župnik Marjan Markežič,
 Spoštovani gostje, dragi rojaki,
 ljubi Slovenci,

Želela bi si začeti s trditvijo, da si vsak želi biti samostojen, da vsak želi soodločati o svoji sedanjosti in prihodnosti, da vsak želi darovati svoje znanje, talente in delo za skupno blaginjo. Toda iz izkušenj vsi še kako dobro vemo, da temu prepogosto ni tako. Veliko lažje, preprosteje je, če odločitve v tvojem imenu sprejema nekdo drug. Tako nikoli nisi soodgovoren za posledice, ki jih vsaka odločitev prinaša. Vendar to ne velja za občino Števerjan, ki letos praznuje 70 let. Prav tako ne velja za Kmečko delavsko zvezo za Števerjan, sekcijo stranke Slovenske skupnosti, ki se prav tako veseli enakega okroglega jubileja. Nič presenetljivega, saj so isti ljudje pred toliki desetletji z vero svojih prednikov skupaj soustvarjali, garali in se žrtvovali za najplemenitejše vrednote – ohraniti te kraje slovenstvu, slovenski besedi ter naši katoliški tradiciji. V svobodi in samostojnosti. In v ljubezni do domače zemlje. Njihova dediščina se uspešno prenaša iz roda v rod. To je čutiti tudi iz vsake strani zbornika, katerega avtor in urednik je človek, ki ga vodi misel, da so najboljše in najlepše reči tiste, ki jih čutimo s srcem. S kakšnim užitkom sem prebirala to knjigo. Misli, zapisane v njej, so božale mojo dušo: pomembnost političnega udejstvovanja za narodno blaginjo, čutiti se Slovence, ljubiti domačo zemljo, žrtvovati se za domačo vas, pri srcu biti težave našega človeka – poudarki, ki jih v današnjem času tako težko izrekamo, saj so še kako hitro označeni, kot je opozoril tudi eden od piscev spremne besede, za fanatizem ali nacionalizem. Toda, kako boš spoštoval drugega, če ne ljubiš svojega?

Občina Števerjan, Kmečka delavska zveza za Števerjan in vsi, se trudite za skupni blagor vašega kraja, ste dokaz, da je v samostojnosti resnično moč in da velja na tej poti vztrajati, četudi se na njej znajdejo prepreke in polena. Samostojnost je seveda vedno tvegana, naporna, toda nikoli dolgočasna. In vedno nekaj stane; včasih je cena majhna in neboleča, včasih zahteva celo življenje. Toda tisti ponos, da sam odločaš o sebi, da si gospodar na svoji zemlji, nima cene. Da lahko sam odločaš o stvareh, ki so pomembni za tvoj rod in tvoj narod, je neprecenljivo ter vredno vsake žrtve. Za to pot se je pred tridesetimi leti odločila tudi Slovenija. Danes oboji lahko ponosno rečemo »tukaj smo – sami na svojem«; uspešni, zagnani, zazrti v prihodnje rodove, pa vendarle globoko ukoreninjeni tisočletni duhovni tradiciji našega naroda.

Dragi Števerjanci,

želim vam, da bi v avanturi samostojnosti, trdno povezani z enako čutečimi sonarodnjaki za mejo, bili in še naprej ostali ne le branik slovenstva, temveč imenitna briška trta. Kdor goji tako držo - s prepričanjem, ponosom in ljubeznijo - lahko tudi v miru in zaupanju zatrdi »Žive naj vsi narodi!«.

30 LET SLOVENSKE OSAMOSVOJITVE

Martina Valentinčič

»Posvečen čas osamosvajanja pred 30 leti sem doživel kot nekaj globokega, slovesnega, častnega, v stoletjih izsanjanega. Kot dar, neomadeževan in trajen. Kot srečen prelom s temačnostjo desetletji primitivnega komunističnega režima, ki je v tistih letih pospešeno propadal politično, ekonomsko, moralno in ves čas hromil duha in ustvarjalnost vseh generacij...« (dr. Jože Možina, Ognjišče 6/2021).

30 let je minilo, odkar si je slovenski narod izboril lastno, svobodno in demokratično državo; pot je bila strma in dolga, še dobro desetletje prej je zgledal cilj skoraj nedosegljiv. Druga svetovna vojna je na evropskih tleh pustila, poleg smrti in opustošenja, globoko vrzel, celina se je znašla razdeljena na dvoje, zavel je veter hladne vojne, narodi, ki so še nekaj desetletji prej skupno bivali v avstroogrskem cesarstvu, so se znašli eni na eni, drugi na nasprotni strani železne zaves. Želja po svobodi pa je stalno tlela, toda je desetletja bila, tudi s silo, zatrta; v osemdesetih letih prejšnjega stoletja pa se je nedemokratični sistem začel majati, protesti so se čedalje bolj stopnjevali, padel je berlinski zid, propadli so režimi.

V tem kontekstu je tudi slovenski narod dvignil glavo, strah je počasi popustil in ljudje so si upali na ulice, začeli so javno izražati svoje prepričanje, željo po svobodi, samoodločanju in samoupravljanju. Demokratično vrenje, ki se je začelo s procesom proti četverici leta 1988, je privedlo do majniške deklaracije, prvih večstrankarskih volitev, plebiscita in dne 26. junija 1991 do slovesne razglasitve s a m o s t o j n o s t i Republike Slovenije.

Že istega dne se je začel oborožen napad JLA, ki pa mu je kljuboval dobro organiziran odpor Teritorialne obrambe, tako da se je vojna po desetih dneh zaključila, do dokončnega umika jugoslovanskih vojakov pa je prišlo ob koncu oktobra 1991. Slovenijo, ki je medtem sprejela novo Ustavo, so postopno priznale skoraj vse države sveta, danes je polnopraven član mednarodne skupnosti, s 1. julijem bo, drugič v svoji zgodovini, predsedovala Svet EU.

Osamosvojitve je nedvomno največji dosežek v tisočletni zgodovini slovenskega naroda; zato je nedvomno, da tovrstne spremembe zahtevajo trud, prilagajanje, saj se miselni vzorci ne spremenijo iz dneva v dan. V nekaterih krogih obstaja še določena nostalgija po obdobju »stare Jugoslavije«, nasplošno pa je težko iz dneva v dan sprejeti nov pravni red, politični in medijski pluralizem, kot tudi določeno »zdravo« izmenično zvrstitev pri vodenju države. Zato

je prav, da obletnico posebej letos primerno obeležimo, ponovno vzbudimo tisti duh, ki je pred tridesetimi leti preveval slovenski svet in da slovenski narod tranzicijo uspešno dokonča. Vse najboljše, Slovenija!

SLOVENSTVO, DEMOKRACIJA, KRŠČANSTVO

Lojze Peterle

Nosilci števerjanske samozvesti so ob praznovanju sedemdesetletnice ustanovitve Kmečko delavske zveze upravičeno izpostavili vrednostni trojček - slovenstvo, demokracija, krščanstvo. O njem niso govorili ideološko, ampak z vidika zvestobe in rasti.

Tak trojček se je pred dobrimi tridesetimi leti zgodil tudi v Sloveniji. Tisti, ki so, zavedajoč se svojih bioloških in duhovnih korenin, živeli iz njega, so priskrbeli slovenski politični pomladi in njenemu državotvornemu projektu največ glasov, prevzeli ključno politično odgovornost in bili takrat najboljša politična osebna izkaznica za Evropo in svet.

Krščanstvu vrednoti naroda in demokracije nista tuji. Preden so očetje Evropske skupnosti podpisali prvo pogodbo o skupnosti drugega jekla in premoga, so se dogovorili za duhovni temelj nove evropske stavbe, za spoštovanje dostojanstva vsakega človeka. Če spoštuješ drugega in drugačnega, se z njim ne vojskuješ, ga ne ponižuješ, mu ne kratiš pravic, se z njim pogovarjaš, sklepaš kompromise in sodeluješ. Robert Schuman in njegovi somišljeniki so genialno prevedli temeljno krščansko zapoved - ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe - v politični jezik, ne kot nosilci neke ideologije, ampak z odgovornostjo za evropsko prihodnost v miru in sožitju. Tako so uveljavili demokratično politično paradigmo proti revolucionarni paradigmi, ki je temeljila na konceptu sovražnika, delitvah in izločanju.

Števerjanci so živeli na prepihu ob eni od evropskih črt ločnic. V trdi zgodovini so doživeli grožnje slovenstvu, krščanstvu in demokraciji, zavedajoč se, da oslabitev katerekoli od teh treh vrednot oslabi tudi moč drugih dveh. Živeč ob železni zavesi so plačali tudi svoj davek zaradi umetno razdeljene Evrope. Zdržali so in uspeli, ker so ostali zvesti vrednotam in načelom, ki so podlaga sožitja in rasti. Iskrena hvala za ta zgled. Naj se uspešni števerjanski model nadaljuje.

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

(vir: DRŽAVNI ZBOR RS)

1982 -
1989

SLOVENSKA POMLAD

Gospodarska kriza v Jugoslaviji je bila po smrti Josipa Broza - Tita na vrhuncu, reformne partijske politike so bili neuspešne, odnosi med republikami zaostreni, z Berlinskim zidom je padla železna zavesa, zamenjani so bili komunistični režimi v Vzhodni Evropi.

V teh okoliščinah so številne civilnodružbene pobude (mirovno in ekološko gibanje), kulturno dogajanje (Pankrti, Laibach, Novi rock), delovanje Zveze socialistične mladine Slovenije, Društva slovenskih pisateljev, peticiji (proti 133. členu jugoslovanskega kazenskega zakonika [omogočal je pregon zaradi izražanja kritike sistema], proti usmerjenemu izobraževanju), revije (Problemi, Nova revija), Odbor za varstvo človekovih pravic, zborovanja, ustanovitev prvih političnih strank (prva je bila maja 1988 ustanovljena Slovenska kmečka zveza), v osemdesetih letih 20. stoletja spremenili politično podobo Slovenije.

Potem ko ga ni uspelo skupaj pripraviti oblasti in opoziciji, so slovenski narodni program februarja 1987 objavili opozicijski razumniki v 57. številki Nove revije. Dotedanja slovenska oblast, zlasti njen mlajši prenoviteljski del, je bila pripravljena sodelovati v spremembah.

8. 5.
1989

MAJNIŠKA DEKLARACIJA

Majniška deklaracija je bila politična in programska izjava, ki je zahtevala suvereno državo slovenskega naroda, pravico do samostojnega odločanja o povezavah z drugimi narodi ter spoštovanje človekovih pravic in svoboščin.

V imenu slovenskih opozicijskih političnih strank so jo napisali dr. Dimitrij Rupel, dr. France Bučar, Veno Taufer, dr. Hubert Požarnik in dr. Ivan Urbančič. Majniško deklaracijo je na Kongresnem trgu v Ljubljani na množičnem protestnem zborovanju v podporo zaprtim Janezu Janši, Ivanu Borštnerju, Davidu Tasiču in Franciju Zavrlu prebral pesnik, esejist in prevajalec Tone Pavček.

Deklaracija je nastala ob nezadovoljstvu z besedilom Temeljne listine Slovenije 1989, ki ga je na tako imenovani Smoletovi okrogli mizi oblikovala Socialistična zveza delovnega ljudstva.

1990 -
1991

IME DRŽAVE, HIMNA, GRB IN ZASTAVA

Skupščina je 7. marca leta 1990 sprejela dopolnila k Ustavi Socialistične republike Slovenije, s katerimi so iz imena države odstranili besedo »socialistična«. Država se je uradno preimenovala v Republiko Slovenijo. Z zakonom smo himno dobili 29. marca 1990. Besedilo je sedma kitica pesmi Franceta Prešerna Zdravljica, melodija je iz zborovske skladbe skladatelja Stanka Premrla.

Novo državno zastavo in grb smo dobili 24. junija 1991. Zastava je belo-modro-rdeča slovenska narodna zastava z grbom. Ta je v obliki štita, na modri podlagi je lik Triglava v beli barvi, dve valoviti modri črti ponazarjata morje in reke, nad njim pa so razporejene tri zlate šestokrake zvezde po grbu grofov in knezov Celjskih. Avtor je Marko Pogačnik.

Odkar je Slovenija članica Evropske unije, uporabljamo tudi njeno zastavo in himno.

8. 4.
1990

PRVE VEČSTRANKARSKE VOLITVE PO 2. SVETOVNI VOJNI

Volitve 160 delegatov v družbenopolitični zbor in zbor občin Skupščine Republike Slovenije ter neposredne volitve predsednika in članov predsedstva Republike Slovenije so bile 8. aprila 1990. Čez štiri dni, 12. aprila 1990, so bile še volitve 80 delegatov zbora združenega dela iz gospodarstva, kmetijstva in obrti. Na volišča je prišlo kar 83,5 odstotka volilnih upravičencev. Zmagala je koalicija Demos (Demokratska opozicija Slovenije). Drugi krog predsedniških volitev je potekal 22. aprila. Za predsednika Predsedstva Republike Slovenije je bil izvoljen Milan Kučan, člani pa so bili dr. Matjaž Kmecl, Ivan Oman, dr. Dušan Plut in Ciril Zlobec.

Volitve so bile mogoče, ker je skupščina pol leta prej (27. septembra 1989) sprejela 81 ustavnih amandmajev, v katerih je uveljavila trajno pravico slovenskega naroda do samoodločbe, večstrankarstvo in demokracijo. Na delo ustavne komisije so vplivali stališča in predlogi Zbora za ustavo, ki so ga februarja 1989 ustanovile novoustanovljene politične stranke.

9. 5.
1990

USTANOVNA SEJA NOVOIZVOLJENE SKUPŠČINE REPUBLIKE SLOVENIJE

Na ustanovnem zasedanju se je sestala prva demokratska večstrankarska Skupščina Republike Slovenije. Od 240 sedežev v treh skupščinskih zborih jih je združena opozicija Demos imela 126. Posamično je največ glasov dobila Stranka demokratske prenov, naslednica Zveze komunistov. Za predsednika Skupščine Republike Slovenije je bil izvoljen dr. France Bučar, ki je dejal, »da se je končala državljanska vojna, ki nas je lomila in hromila skoraj pol stoletja«.

2. 7.
1990

DEKLARACIJA O SUVERENOSTI DRŽAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Skupščina je sprejela Deklaracijo o suverenosti države Republike Slovenije. Z njo je določila, da pravni red temelji na ustavi in zakonih Republike Slovenije.

Postavljen je bil enoletni rok za sprejetje nove ustave. Deklaracija je vzpostavila suverenost kot nujen pogoj za ustanovitev in vzpostavitev samostojne države.

23. 12.
1990

PLEBISCIT O SAMOSTOJNI IN NEODVISNI SLOVENIJI

Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije je Skupščina sprejela 6. decembra 1990. Pred sprejetjem so predstavniki vseh političnih strank podpisali Sporazum političnih strank in poslanskih skupin Skupščine o skupnem nastopu na plebiscitu za samostojno in neodvisno državo.

Na vprašanje, »Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država?«, je 1.361.738 volivcev (93 % upravičencev) odgovorilo v nedeljo, 23. decembra 1990.

Za samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo je glasovalo 1.289.369 volivcev (88,5 % upravičencev oz. 95 % tistih, ki so prišli na plebiscit). Razglasitev rezultatov plebiscita je bila 26. decembra, zato na ta dan praznujemo dan samostojnosti in enotnosti.

25. 6.
1991

TEMELJNA USTAVNA LISTINA O SAMOSTOJNOSTI IN NEODVISNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Slovenija postane samostojna in neodvisna država: delegatke in delegati Skupščine Republike Slovenije so sprejeli Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, ustavni zakon za njeno izvedbo in Deklaracijo o neodvisnosti. Danes ta dan praznujemo kot dan državnosti.

26. 6.
1991

SLOVESNA RAZGLASITEV SAMOSTOJNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Na Trgu republike v Ljubljani je zvečer ob prisotnosti velike množice ljudi potekala slovesna razglasitev samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Slavnostni govornik je bil predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan, ki je dejal: »Nocoj so dovoljene sanje. Jutri je nov dan.«Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je blagoslovil lipo. Ta dan se je začel oborožen napad Jugoslovanske ljudske armade na Republiko Slovenijo.

26. 6. -
7. 7. 1991

VOJNA ZA SLOVENIJO

Slovenska osamosvojitvena vojna, s katero je Republika Slovenija odbila napad Jugoslovanske armade, je potrdila njeno neodvisnost. Vojna je zahtevala 77 človeških žrtev: 24 na slovenski strani (12 pripadnikov Teritorialne obrambe, 6 pripadnikov Organov za notranje zadeve in 6 drugih oseb), 42 na strani Jugoslovanske armade, 11 je bilo tujih državljanov.

Na povabilo jugoslovanske vlade se je ministrska trojka Evropske skupnosti 7. julija 1991 na Brionih sestala z vsemi neposredno vpletenimi v konflikt. Po pogajanjih, ki so trajala petnajst ur, so sprejeli Brionsko deklaracijo, s katero so bile ustavljene sovražnosti. Slovenija je za dobo treh mesecev zamrznila osamosvojitvene aktivnosti. Marsikomu se je zdelo, da to pomeni odpoved neodvisnosti. Čas je pokazal, da je Slovenija utrdila oblast in postala verodostojna in suverena tudi v mednarodni skupnosti.

Predsedstvo SFRJ je 18. julija sprejelo odločitev, da se Jugoslovanska armada v treh mesecih z orožjem in opremo umakne iz Slovenije. Zadnji vojaki so Slovenijo zapustili iz koprškega pristanišča v jutranjih urah 26. oktobra 1991 (25. oktober praznujemo kot dan suverenosti).

1991 -
2004

MEDNARODNO PRIZNANJE SLOVENIJE

Hrvaška in Slovenija sta se vzajemno priznali 26. junija 1991, za tem so Slovenijo priznale Litva (30. 7.), Gruzija (14. 8.), Latvija (29. 8.), Estonija (25. 9.), Ukrajina (12. 12.) ter Islandija in Nemčija (obe 19. 12.). Večina držav takratne Evropske skupnosti je Slovenijo priznala 15. januarja 1992. Do danes je samostojno in neodvisno Slovenijo priznalo že 190 držav sveta.

Ta priznanja so Sloveniji odprla pot v mednarodno skupnost: v Organizacijo združenih narodov (22. 5. 1992), v Svet Evrope (14. 5. 1993), v Organizacijo severnoatlantske pogodbe – NATO (29. 3. 2004) in Evropsko unijo (1. 5. 2004).

23. 12.
1991

SPREJETJE NOVE USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Skupščina Republike Slovenije je sprejela novo ustavo Republike Slovenije, ki je postavila temelje parlamentarni ureditvi države z delitvijo oblasti na zakonodajno (državni zbor), izvršilno (vlada, ministrstva) in sodno oblast. Skupščina je določila, da morajo biti volitve v Državni zbor, Državni svet in volitve Predsednika Republike Slovenije najkasneje v enem letu.

23. 12.
1992

USTANOVNA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA

Na konstitutivni seji se je zbralo 90 poslank in poslancev, izvoljenih na neposrednih in tajnih volitvah 6. decembra 1992. Državni zbor je sprejel začasni poslovnik, ki je urejal pravila njegovega delovanja. Pred Državnim zborom je prisegel predsednik Republike Slovenije Milan Kučan.

KOLOFON

Državni zbor, projekt Aktivno državljanstvo

Zamisel, izbor in besedilo: mag. Borut Peršolja, Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Pregled besedila: dr. Aleš Gabrič, dr. Jure Gašparič, Tjaša Konovšek, dr. Martin Premk, dr. Božo Repe

Lektoriranje: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik Oblikovanje: Martina Čuk

Viri: arhiv Državnega zbora; Enotni v zmagi: osamosvojitve Slovenije (2006; 20, 29, 62, 151);

Narodna in univerzitetna knjižnica; Borut Peršolja/arhiv Državnega zbora;

Slovenija: pogled na njeno zgodovino (2008; 257); Tone Stojko/arhiv Državnega zbora.

Maj 2020

SPET ENOVEČERNI LIKOF

Petra Ciglic

Nedvomno sta zadnji dve leti – leti sprememb. Vse naše, še tako utrjene navade, so bile obrnjene na glavo in tako tudi vsi dogodki, katerih smo bili vajeni. Mnogo dogodkov je v lanskem letu odpadlo, nekatere pa se je dalo, čeprav v zelo okrnjeni obliki, vseeno organizirati. Tako je bilo za lanski enovečerni Likof, ki pa je kljub koronavirusu pritegnil mnoge obiskovalce na števerjanski »plac«. Lansko leto pa je prineslo tudi veliko novost: na Likofu je potekala namreč predstavitev prvega reprezentančnega vina, t.j. vino iz avtohtonih sort grozdja, ki ga je Občina Števerjan ustekleničila v sodelovanju z vaškimi

vinarji in drugimi občani. Kaj pa letos? Tudi letos bosta občina in Vinoteka Števerjanski griči organizirali Likof v enem samem večeru. Ta bo potekal na Trgu svobode v petek 9. julija, od 19. ure dalje. Predstavljena bo nova letina reprezentančnega vina. Na voljo pa bodo tudi ostala vina števerjanskih vinogradnikov in jedi dveh vaških gostincev. Vstop bo prost, brez prijav, civilna zaščita pa bo kakor že lansko leto nadzorovala dogodek in ob glavnih vhodih trga zapisovala osnovne osebne podatke prisotnih. Občina Števerjan bo ta večer predstavila nabirko za nakup naprave za senološki oddelek goriške bolnišnice. Pobuda za nabirko, ki bo trajala do oktobra, je nastala v okviru ženskega rožnatega kolesarskega Gira, ki bo šel mimo vasi 11. julija.

2021 LIKOF
 LIKOF PER UNA NOTTE / LIKOF ZA ENO NOČ

San Floriano del Collio | Števerjan
 + Venerdì 9 Luglio | Petek 9. Julij 2021 +

ORE 19.00 | OB 19. URI

PRODUTTORI
 SKOK / HUMAR / MANIÀ / MUZIC / IVAN VOGRIČ / KORŠIČ / SIMON KOMJANC / GRADISCIUTTA

VINOTEKA

www.vinoteka.org

VESTI IZ ŠTEVERJANSKE OBČINSKE HIŠE

Marjan Drufovka

TEHNIČNI URAD

V tehničnem uradu smo dobili novo vodjo za nedoločen čas in to je inž. Matej Klanjšček iz Štandreža, ki mu zaželim, da bi preživel v naši sredi polno delovnih zadoščenj.

ŠIRITEV POKOPALIŠČA V ŠTEVERJANU

Zaključena so vsa dela: ureditev pokopališča in ureditev bližnje okolice. V novem delu pokopališča, ki je bil zgrajen pod že obstoječim, so pred kratkim uredili še žarne niše in preplastili cesto, ki pelje od novega dela pokopališča do zaselka Sovenca. Pot je namreč bila makadamska in ni bila primerna za vozila.

POVEČANJE VARNOSTI OBČANOV

Trenutno se izvaja projekt za povečanje varnosti občanov. Projekt predvideva postavitev video sprejemnikov (lettura targhe) na vse vhode v vas, ki jih je osem. Izvedba projekta ni enostavna, ker mora občina upoštevati več kriterijev (glej obstoječa javna razsvetljava, signal mobilne telefonije, ipd.). Praktično si je potrebno zgraditi eno infrastrukturo. Trenutno smo porabili deželna sredstva iz leta 2019 in 2020. Začeli smo z najenostavnejšimi: z vhodom na Sovenci v smeri Oslavje, na Jazbinah v smeri Gradiščuta in v Ščednem v smeri Grojna. Nadaljevali bomo z vhodom na Sovenci v smeri Hum, Aščevi v smeri Grojna in Grojna v smeri Gorica. Zaključili bomo s kmečkim prehodom Valerišče in z vhodom na Jazbinah proti Prevali. Predvidoma bo celoten projekt zaključen v letu 2023, uporabljamo namreč samo deželna sredstva. Ob koncu bomo postavili tudi webcam pred občino, ki bo gledala proti Furlaniji in bo direktno povezana z našo

spletno stranjo in delamo tudi na tem, da bomo povezani z Osmerjem.

ŠIROKOPASOVNA INTERNETNA POVEZAVA

Vsi jo nestrpnostno čakamo in prihaja! Kakor smo že poročali, so se v Števerjanu začela dela za namestitev infrastrukture za širokopasovno internetno povezavo. Dela, ki potekajo v sklopu projekta podjetja Open fiber, naj bi bila zaključena v mesecu juniju. Časovno so se dela precej zavlekla zaradi pandemije in raznih tehničnih zapletov pri izvajanju del. Kar pa je v končni fazi pomembno, je kakovostna namestitev infrastrukture!

CIVILNA ZAŠČITA

V mesecu februarju si je tehnik deželne civilne zaščite Alessio Tonut ogledal lokacije plazov in druge točke na občinskem ozemlju, ki so potrebna nujnih vzdrževalnih del. Deželnemu tehniku je bil predstavljen seznam desetih del, izmed katerih so vsaj štiri zelo nujna. To so namreč plazovi pri občini (na cesti, ki pelje proti Sovenci), plaz na točki, ki ji po domače rečemo »na Kovačevem«, plaz na Klancu, ter poškodovan zid pod stavbo občinskega vrtca. Težave zaradi pronicanja vode beležijo tudi na zidu pri cesti, ki pelje v osnovno šolo.

SREDSTVA MINISTRSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE

Sredstva so namenska, priloženi spisek točno določa, kako se jih lahko porabi. Vsako leto števerjanska občinska uprava vlaga v

posodobitev in energetska učinkovito prenovo nekaterih oddelkov javne razsvetljave na občinskem ozemlju. Ministrski prispevek za občine, ki imajo manj kot 5.000 prebivalcev, znaša za leto 2021 81.300,81 evrov.

NAČRT JAVNE RAZSVETLJAVE

Slednji načrt je potreben za varčevanje z energijo in ekonomsko programiranje, varovanje okolja, varnost prometa in občanov, krepitev vaškega okolja, zgodovinskih in stanovanjskih središč, izboljšanje cest ter za zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja.

Občinska uprava se je marca 2020 prijavila na deželni razpis, ki predvideva 50% kritje stroška, ki v celoti znaša 14.932,80 evrov. Uprava bo torej iz lastne blagajne odštela 7.466,40 evrov. Meseca maja 2021 je deželni odlok dodelil števerjanski upravi prispevek.

ODSTRANITEV DREVES OB CESTI NA CELOTNEM OBČINSKEM TERITORIJU

Občinska uprava se je prijavila meseca januarja 2021 na deželni razpis [zakon št. 10 iz leta 2010]. V mesecu marcu letos smo prejeli prispevek v višini 17.255,67 evrov. Sicer zakon št. 10 predvideva čiščenje obcestnega pasu parcel, ki niso katastrsko registrirane kot gozd, a vendar je občinska uprava pripravila tudi

vzporedni projekt za parcele, ki so katastrsko registrirane kot gozd. Izvedenec z gozdarsko izobrazbo pripravlja zajeten projekt v prid vsem občanom, saj bo v končni fazi lahko njihov strošek tudi nič. Izvedenec bo sledil zakonskim določilom, celotnemu postopku, obveščanju občanov, ipd. Vse zainteresirane družine bodo pravočasno in predhodno obveščene o izvajanju del. Slednji projekt se izvaja zaradi varnostnih razlogov!

IZREDNA VZDRŽEVALNA DELA NA OBČINSKIH CESTAH

Občinska uprava se je marca 2020 prijavila na deželni razpis za izboljšanje cestnih povezav in za izredno vzdrževanje le teh. Prošnja za prispevek v maksimalni višini 100.000,00 evrov sodi v deželno postavko Centralne direkcije za agroživilske, gozdne in ribolovne vire in specifično v Službo za politiko razvoja goratih območij. Meseca novembra 2020 smo prejeli odlok s strani dežele o dodelitvi sredstev.

Števerjanska občinska uprava bo s prispevkom 100.000 evrov poskrbela za izredno vzdrževanje cest na občinskem ozemlju, ureditev pločnika pri svetišču v Prevali in druga manjša dela. Poseg spada v sklop del za turistični razvoj občine. Dežela je prispevek zagotovila za izboljšanje cestne infrastrukture na goratem območju, njegov namen pa je tudi opremiti ceste z ustreznimi pločniki in cestnimi znaki v luči turističnega razvoja.

POSTAVLJANJE MLAJA TUDI LETOS V OKRNJENI ZASEDBI

Izidor

Vsakoletna tradicija postavljanja mlaja je tudi letos zaživela v režiji naših števerjanskih fantov. Z upoštevanjem predpisov trenutnega pandemičnega stanja se je okrnjena skupina mladih podala do bližnjega gozda in v prvih popoldanskih urah nabrala bršljan in beli list, brezo, ki skupaj z vencem krasi vrh našega mlaja, simbola rodovitnosti in pomladi. Venec je mladina kar hitro spletla in se nato še enkrat podala na Kovačevo, kjer je izbrala prav lepo drevo, sicer visoko in ravno akacijo, ki trenutno stoji na vaškem trgu.

Zažagala sta jo dva fanta, ki se bosta letos poročila, vsi skupaj pa smo jo olupili in jo s pomočjo traktorja ter spretnega šoferja pripeljali na plac. Sledila je zopet tradicija »tučenja cvekov« in »zavivanja čukežna«, seveda je drevo na tak način postalo pravi strelovod! Prišel je dolgo pričakovani trenutek, ko je bilo treba mlaj ročno dvigniti, saj so se mladi odločili, predvsem zaradi koronavirusa, da bodo postavili manjše drevo ter ga dvignili brez mehanske pomoči. Ključen je bil prihod fanta od fare, ki je s svojim kričanjem spodbudil ostale, naj drevo dvignejo, slednje je sicer že stalo na petinštirideset stopinj, a se je skupina za trenutek ustavila, ker so se ukazi med sabo prikrivali. No, fant od fare je parkrat zakričal »GOOOR, GOOR«, ne da bi se akacije sploh dotaknil in glej, mlaj je že stal na svojem mestu.

Tudi taki trenutki so še kako potrebni, da se na hitro reši pereče probleme in nesporazume. Seveda je to povzročilo veliko smeha in dobre volje.

Letošnja odločitev se je marsikomu zdela pozitivna in spodbudna, saj je ročno dvigovanje mlaja pravo doživetje, ki fante poveže v tesno skupino, tudi za tak trenutek velja geslo »brez mene ni tebe«. Naučili smo se nekaj novega in pozitivnega, kar pripomore k temu, da še bolj strnemo skupne moči do zaželenega cilja. Sledila je gasilska slika z maskami in pometanje žagovine na placu.

Omembe vredno je tudi dejstvo, da smo že pred večerom opazili tudi druge manjše mlaje pri nekaterih števerjanskih družinah, ki razkošno krasijo našo vas ter vlivajo upanje v boljše stanje.

Števerjanski mladini kličemo: PRIDNI!

DRAMSKA DRUŽINA SE PRVIČ "SPOPADA" Z RADIJSKO IGRO

Jakob Leopoli

V drugi polovici februarja se je Dramska družina odločila, da kljub razmeram sprejme nov izziv in se preizkusi v radijski igri. Bralne vaje so potekale do maja na daljavo, kar je tudi manj tehnološke igralce prisililo, da si nabavijo mikrofoni in slušalke, in se navadijo na nov način sestajanja.

Režijo je prevzela poklicna igralka Patrizia Jurinčič Finžgar, ki se je po izkušnji z mladinsko skupino M+ želela preizkusiti tudi z odraslo skupino. Po daljšemu iskanju besedila sta se umetniška vodja, Jasmin Kovic, in režiserka spomnili, da sta že pred leti razmišljali, da bi lahko enkrat postavili na števerjanski oder Cankarjevo Dolino šentflorjansko. Naši griči si vendar s to dolino delijo ime!

Pohujšanje v dolini šentflorjanski je farsa v treh aktih, ki se razpleta v vasi, kamor se je "pikradlo veliko pohujšanje". Sestane se manjša skupina vaščanov, ki razpravlja o tem, kako se je nastanil ob potoku mlad neporočen par: Peter, umetnik ("že to je grdo znamenje") in lepa Jacinta. Istočasno pa se prikaže tudi dvoumen lik – Konkordat s francoskega.

Vloga Petra igra izkušeni, a še vedno mladi

Tadej Lukman, Jacinto Stefania Beretta, Konkordata Nikolaj Pintar, župana Jakob Leopoli, županjo Ilaria Bergnach, Dacarja Matej Pintar, učitelja Šviligoja Simon Komjanc, štacunarko Sara Miklus, ekspeditorko Marinka Černic in cerkovnika Martin Komjanc. Svetovalec za govor je dolgoletni sodelavec dramske družine Jan Leopoli, za snemanje pa je poskrbel Vasja Križmančič.

Na začetnih bralnih vajah na daljavo je skupina prebirala Cankarjev tekst v originalu, kasneje pa je režiserka poskrbela za priredbo, ki se prilagaja potrebam skupine. Vaje v živo so potekale tako, ko je bilo mogoče, v zadnjih dneh maja. Igra je takoj zaživela, igralci pa so bili navdušeni, da se po tolikem času ponovno srečajo v živo. Vzdušje, ki se je kljub vsemu ustvarilo na spletnih vajah, je v mali dvorani na polno zaživelo.

Snemanje je potekalo v soboto in v nedeljo, 5. in 6. junija, v Sedejevem domu. Igralci so se vrstili za mikrofoni, ki so bili nastavljeni na odru: zaprt zastor pa je pripomogel k dobri akustiki. Ob snemanju so igralci skupaj preživeli

prijetne trenutke.

OGROMNO ROŽNATO KOLO V POZDRAV GIRU

Petra Ciglic

Če ste se v zadnjih časih zapeljali mimo krožišča na Jazbinah, gotovo niste spregledali orjaškega kolesa, ki na njem mogočno stoji. Trenutno ga krasijo tudi cvetoče vrtnice, ki rastejo na krožišču, in marsikak turist se rad ob njem slika. Leseni velikan je nastal izpod rok

pobarval, pa je izgledalo res čudovito,» je povedal Štefan, ki je sestavne dele izdelal v svoji delavnici pod stanovanjem v Ločniku, potem pa jih je na dvorišču sestavil v orjaško kolo, kakršnega lahko vidimo. Tudi sostanovalci so bili zelo navdušeni nad izdelkom in zgleda, da jim je bilo celo žal, da je

slednji zapustil Ločnik, saj so ga želeli obdržati. Gospod Vogrič je celotno izdelavo opravil sam. Narisali so mu sicer več ali manj, kako naj bi to izgledalo, potem pa ga je sam uresničil in sledil svojemu navdihu. Začetno je bilo mišljeno, da bi kolo postavili na Sovenco ob gostilni Koršič, toda tam bi kolesarska karavana šla mimo le enkrat, medtem ko so na Jazbinah šli kolesarji mimo krožišča kar trikrat, zaradi česar so se na koncu odločili, da bo kolo stalo ob mejnem prehodu pri Vipolžah. Številni sovaščani so pripomogli pri

Štefana Vogriča. Pobudo sta dala Roman Vogrič, Štefanov brat, in Boris Hladnik, ki sta pomislila, da bi bilo lepo, če bi postavili veliko kolo, ki bi pozdravilo mimoidoče kolesarske dirkače, 23. maja, ko je Giro d'Italia obiskal Števerjan. Zbrali so se zvečer pri Mužičevih, kjer je bila prisotna tudi županja, da bi se pomenili, kako bi zamisel uresničili. *»Časa za gradnjo je bilo sicer malo. Imeli smo na razpolago le deset dni. Vprašali so me, ali zmorem v tako kratkem času pripraviti kolo. Odgovoril sem, da bom poskusil. Lotil sem se dela že istega večera in delal vsak dan. Peti dan je bilo kolo že sestavljeno. Ni bilo še pobarvano, toda se je že kazalo zelo lepo. Ko sem ga še*

prevozu štiri metre dolgega kolesa, ki je bilo nameščeno na posebno ogrodje in nato na voz. Ob vprašanju, ali tudi sam sledi Giru, je Štefan

odgovoril, da športu sledi že vrsto let in ga zelo navdušuje. Še bolj pa ga očitno navdušuje ročno delo, saj izdeluje tudi celo vrsto drugih izdelkov, med katerimi tudi lesene jaslice, ki gredo vsako leto na Sveto goro. Dobil je že ponudbo, da bi zgradil še eno leseno kolo, toda je prošnjo zavrnil, saj je kolo ustvaril izrecno za Števerjan. Kolo je skoraj v celoti leseno, toda kljub barvi, ki

je bila nanešena v več plasteh, ne bo smelo dolgo ostajati zunaj, treba ga bo spraviti na pokrito. Trenutno pa še stoji na Jazbinah. Zamenjalo je le obleko, ki je od rožnate postala rumena, kot pravi simbol Števerjana. Morda pa bomo imeli na Likofu priložnost, da ga bomo lahko poblizu občudovali na vaškem placu? Nekaj se o tem šušlja.

NOVI INFORMACIJSKI PANOJI OB KOLESARSKI POTI NA PREVALI IN NA JAZBINAH

Petra Ciglic

V soboto 12. junija dopoldne so pred cerkvico na Prevali predstavili štiri nove panoje, ki so jih namestili ob kolesarski poti na Jazbinah in na Prevali. Panoji so nastali v okviru projekta, ki se je ukvarjal z raziskovanjem ekosistemov in vodnih virov na teritoriju goriške pokrajine. Na tablah so opisane zgodovinske in naravoslovne značilnosti Prevale v treh jezikih: slovenščini, italijanščini in angleščini, z namenom, da bi obiskovalce in mimoidoče ozaveščale z značilnostmi teritorija. Besedila za panoje so napisali in uredili Pier Paolo Merluzzi, Eugenio Miotti, Sonia Kucler in izvedenci konzorcija za bonifikacijo. Sonia Kucler, ki je bila prisotna na otvoritvi panojev je razložila, kako se je sploh rodila poplavna ravnina Prevale: *»Prevala je edinstven teritorij, poplavna ravnina, ki jo z dveh strani obdaja gričevje. V zgornjem pleistocenu, tj. geološka doba, je zaradi različnih meteoroloških pojavov nastala meljasta in ilovnata nepropustna plast, kjer se je začela nabirati voda in se je posledično rodilo močvirje. Tradicionalno pravimo,«* je še pojasnila, *»da izhaja toponim Prevala iz italijanske besede »valico«, toda, v resnici, beseda valico označuje bolj prehode v gorah. Vlado Klemše je predlagal alternativno etimološko razlago. Beseda naj bi izvirala iz slovenskega glagola »valiti«, kateremu*

dodamo prepono »pre«. Meteorološki pojavi so namreč s hribov prevalili razne materiale, ki so ustvarili nepropustno osnovo za močvirje.« Na dogodku je bil prisoten tudi izvedenec v rečni ekologiji, Michele Tofful. Ta je razložil situacijo vodnih virov in bonifikacije: *»Na Prevali lahko ločimo z ekološkega vidika dve obdobji: dobo pred*

in dobo po bonifikaciji. Prevala je bilo močvirnato območje, za katerega je značilna prav posebna flora in favna. Kraj, kjer se voda sreča z zemljo ustvarja posebno ugodne pogoje za življenje določenih vrst rastlin in živali. Te rastline in živali in druge značilnosti močvirnatega teritorija smo seveda z bonifikacijo izgubili. Če bi dandanes bonificirali, bi verjetno to storili le delno, ne pa stoodstotno,» je povedal strokovnjak Tofful. Bonifikacija je bila na Prevali izpeljana med tridesetimi in petdesetimi leti prejšnjega stoletja. Namen je bil seveda varnostni, pa tudi ekonomski in socialni, saj so si predstavljali, da se bo število prebivalstva tako povečalo, da bo gosto poselilo prevalsko območje, kar pa se je le delno uresničilo. Trenutno tečejo po Prevali trije manjši

še avtohtone vrste rib. Ribe privlačujejo tudi nekatere vrste ptic, kot so npr. čaplje. Michele Tofful je goste peljal na kratek sprehod, kjer je pokazal nekatere značilne rastlinske vrste. Ideja se je rodila že leta 2019, celoten projekt pa je vodil Luca Cadez, bivši predsednik goriške sekcije zveze Legambiente. Pri uresničitvi so sodelovali tudi podjetje Irisacqua, združenje Judrio, konzorcij za bonifikacijo posoške ravnine in videmska univerza. Zadruga Coop 3.0 je pa ponudila prispevek za stroške izdelave panojev, ki jih je skupno osem. Od teh so jih štiri postavili na Prevalo, druge pa v Škocjanu, v Zagraju in v Krminu. *»Tako smo sprejeli vabilo k sodelovanju pri projektu. Vedno se namreč veselimo pobud, ki promovirajo lepote in izstopajoče posebnosti*

potoki: Birša, Oblenč in Brbačna. V preteklosti so se ti vijugasto vili med vrbami in jelšami, sedaj pa so skoraj popolnoma kanalizirani, le tu in tam se še najde kak naraven, nekanaliziran del, ki se ga takoj prepozna, ker se vije v obliki meandra. Kljub kanaliziranju potoke naseljujejo nekatere

naših krajev,» je ob koncu dejala županja Franca Padovan. Podžupan Moše pa je še zaključil: *»Projekti, kot je ta, so še posebno važni v tem trenutku, v luči čezmejne kandidature Brd za Unescov seznam.»* Sledil je kratek obisk k najbližji tabli in kratka razlaga.

DAMJAN ŠTEKAR PREDAL POSLE JOŠKOTU TERPINU

Novice in delovanje kulturnega društva Briški grič

V petek, 28. maja 2021, je na sedežu društva v Števerjanu potekal volilni občni zbor kulturnega društva Briški grič, ki se je začel nekoliko neobičajno, saj so se člani po večmesečnem premoru ponovno srečali v dvorani in so zato odborniki želeli vsaj deloma uprizoriti to, kar se v teh prostorih običajno dogaja, to je kulturni dogodek. To so storili tako, da so prisotnim prikazali najlepše uspehe letošnje sezone, ki jo je po sili razmer zaznamovala uporaba multimedijских pripomočkov: ogledali so si namreč videoposnetek, s katerim je društvo letos počastilo prvi maj. Omejitve covid-19 so namreč prisilile, da se je tudi števerjansko društvo v večji meri poslužilo spletnih orodij, da bi vsaj delno zapolnili vrzel, ki je nastala ob prekinitvi dejavnosti. Drugi dosežek, na katerega so pri društvu ponosni, je novo nastala vokalna skupina Briške trcinke, ki se je na občnem zboru krstno predstavila pod vodstvom pevovodje Mojce Cej in ob klavirski spremljavi Tilena Tomsiča, gojenca Glasbene Matice.

Občni zbor je po uvodnem pozdravu vodila Ingrid Komjanc. Predsedniško poročilo Damjana Štekarja je zaobjelo v glavnih obrisih 16. letno predsednikovanje: predsednik je izpostavil poglobitve dogodke, ki so se zgodili v tem obdobju, kot so društvene obletnice, nenazadnje 75. jubilej, ki so ga pri društvu počastili z izdajo društvenega koledarja in spominske članske izkaznice, nadalje izdajo knjige Stare briške pravce leta 2017, otvoritev muzeja kmečke kulture Brincelj in številne druge prireditve, ki so se vsako leto zvrstile na sedežu društva. Predsednik je posebej izpostavil delovanje pustne skupine pri izdelavi pustnega voza in se zahvalil vsem za sodelovanje na pustnih povorkah in drugih društvenih prireditvah.

V nadaljevanju so prisotni prisluhnili tajniškemu poročilu, v katerem so podrobno orisali poldrugo sezono, ki jo je zaznamovala

pandemija covid-19. Kljub omejitvam so pri Briškem griču v letošnji sezoni vse prireditve, ki jih običajno prirejajo v dvorani, preselili na splet s priložnostnim videoposnetkom. Vsi posnetki so dostopni na društvenem youtube kanalu. Sledilo je branje blagajniškega poročila in računovodskih izkazov, za katere je nadzorni odbor dal povoljno mnenje za odobritev. Na volitvah za nov upravni odbor društva je bil izvoljen 11-članski odbor, ki se je sestel takoj ob zaključku občnega zbora in si porazdelil vloge. Damjan Štekar je posle predal Joškotu Terpinu, ki bo imel ob sebi podpredsednico Tamaro Mizerit. V odboru so še Katja Štekar, Ingrid Komjanc, Emanuela Juretič, Andreja Pittoli, Maja Humar, Gabriela Kovač, Luca Terpin, Jasna Tomsič in Lara Colja. Nadzorniki pa so Damjan Štekar, Silvan Pittoli in Florjan Planinšek.

Za opravljeno delo in v zahvalo za potrpežljivo vodenje društva so se odborniki zahvalili Damjanu Štekarju s priložnostnim darilom, sliko domačina Vladimirja Klanjščka.

Novo izvoljeni predsednik Joško Terpin se je zahvalil za zaupanje in izrazil željo, da bi skupaj nadaljevali po načrtani poti »tudi z vključevanjem mladih v naše društveno delovanje«, je dejal.

VOKALNA SKUPINA BRIŠKE TRCINKE

Vokalna skupina Briške trcinke deluje v sklopu kulturnega društva Briški grič v Števerjanu od septembra 2020. Vokalno skupino sestavlja osem deklet in žena. Mladim pevkam, ki izhajajo iz otroške skupine Briški slavčki, so se pridružile starejše pevke s prvotnim namenom, da zapojejo pred vaškim spomenikom ob prihodu pohoda ob prvem maju, ki je bil predviden v letu 2020 ob 75. letnici osvoboditve. Takrat so se zbrale na

treh vajah, nakar je vse žal odpadlo. Ko pa so se v septembru 2020 pevke ponovno sestale, so odločile, da bodo nadaljevale po načrtani poti. Med zimo so se srečevale na zoom vajah, od aprila dalje pa pojejo v živo. Ime so si nadele po sorti najbolj značilnega briškega sadeža, to je češnje, ki privablja ljubezen, srečo, pogloblja družinske vezi in napoveduje nove začetke. Od tu vodilo pevske skupine, ki poje pesmi različnih glasbenih zvrsti, od ljudskih, narodno zabavnih, partizanskih do popularnih skladb. Vokalno skupino vodi uč. petja Mojca Cej.

VONJ PO OBLJUDENEM – VIDEORAZGLEDNICA OB 1. MAJU 2021

Prvi maj je mednarodni praznik delavstva, ki ga vsako leto praznujemo po celem svetu z namenom opominjanja na delavske in socialne pravice. Za mnoge Slovence v Italiji je ta dan povezan s spominom in počastitvijo osvoboditve, ko sta mesti Trst in Gorica ponovno zadihali svobodo - izvili sta se izpod prijema nacifašizma. Tako je več odtenkov, ki jih prvi maj predstavlja. Vsakdo jih doživlja po svoje, intimno in/ali javno, vsak iz svojega zornega kota. Svetovna pandemija in vse posledice, ki jih prinaša, je tudi v mladih še bolj okrepila željo po pravičnem svetu in življenju v skupnosti.

Od tu ideja za videoposnetek z naslovom *Vonj po obljudenem* (citāt iz pesmi T. Pavčka), ki je nastal po zamisli kulturnega društva Briški grič

iz Števerjana v počastitev 1. maja. Desetminutni videoposnetek skuša nadomestiti tradicionalni prvomajski shod, ki je tudi letos žal odpadel.

Videoposnetek je na ogled na youtube kanalu, spletni in facebook strani kulturnega društva Briški grič.

Predstavniki mlajše generacije, člani kulturnih društev iz goriškega prostora, so v kratkih izjavah izpostavili kaj jim mednarodni praznik dela pomeni. Svoje misli so delili: Jasna Tomsič, Lara Colja, Emil Antonutti, Martina Gruden, Tomaž in Mitja Florenin, Alessia Leopušček, Ester Sclauzero, Virginia Braini, Nika Bagon, Sara Piva in David Peterin.

Pevska spremljava je sad enoletnega dela (sicer na daljavo) društvenih deklet in žena, ki so odpele pod taktirko Mojce Cej, na harmoniki pa jih je spremljal Viljem Gergolet. Koračnica v izvedbi ženskega zbora Danica pod vodstvom Jane Drassich in ob spremljavi Erike Pelicon s harmoniko zaključí video pripoved društva Briški grič. Za režijo in mentorstvo društvenih recitatork je poskrbela Kristina Mihelj. Snemanje pa je izvedla fotografinja Dominique Pozzo.

Osrednji del posnetka je posvečen lovu na zaklad, letošnji prvomajski igri malih članov kulturnega društva Briški grič. Ko jim s skupnimi močmi uspe pred spomenikom na trgu postaviti napis "Ž I V E L 1. M A J !" spoznajo zaklad **složnosti, sodelovanja in marljivega dela**. Uspelo jim je! Zaklad imajo v rokah.

Tako, kot je uspelo že mnogim generacijam pred njimi in tako kot jim bo uspelo še mnogo mnogo krat. Morda le na drugačen način. Graditi in zgraditi lepo, dobro in pravično.

SADJE IN VINO, VREDNA CESARJA

Utrinki iz števerjanske preteklosti

uredila KT

Vir: Gospodarski list, priloga časopisa Soča. Prvič objavljeno 31. avgusta leta 1888.

»Gospodarski list - Glasilo cesarskega kraljevega kmetijskega društva v Gorici« je priloga časopisa »Soča«, ki je izhajal, v 19. stoletju, dvakrat mesečno. Članek, ki vam ga tu predstavljamo, je bil prvič objavljen 31. avgusta 1888. Opisuje poseben dogodek, ki se je odvijal v Števerjanu 26. avgusta 1888 in sicer sadna in vinska razstava, ki jo je briško vinarsko in sadjerejsko društvo priredilo ob proslavi 40. obletnice vladanja cesarja Franca Jožefa. Ob tej priliki je komisija izbrala najboljša vina in sadje, ki je nato bilo zastopano na dunajski razstavi.

SADNA IN VINSKA RAZSTAVA V ŠTEVERJANU

V nedeljo dne 26. avgusta t. l. (1888) je briško vinarstvo in sadjerejsko društvo praznovalo svoje prebujenje k novemu življenju s sadno in vinsko razstavo v Števerjanu. Dober teden poprej se je rodila misel o tej razstavi; a neutrudnemu prizadevanju društvenega odbora in posameznih njegovih udov se je vendar posrečilo, vzbuditi občno zanimanje »društvenikov« in drugih vino in sadjerejcev po Brdih, da je bila udeležba nad vse pričakovanje živahna in razstava v vsakem oziru ne samo dostojna, ampak taka, da sme društvo na njo ponosno biti.

Prostorna sobana v baron Formentinijevem poslopju je bila za ta namen prav okusno okrašena iz zelenja, s katerim so bile prepražene stene [...], ki so obkrožale bogato obložene mize ob stenah in po sredi dvorane. Spredaj pri zgornjem vhodu je bila miza za presojevalno komisijo; potem miza težko obložena z »boteljkami« razstavljenega vina in dalje po dvorani so bile lepo razvrščene vabljive zbirke »frišnega« in posušenega sadja. Tudi vhod na dvorišče razstavnega poslopja je bil primerno okinčan se zelenjem in zastavami.

Točno ob 9. predpoldanski uri je prišla komisija iz Gorice, odposlana od cesarsko kraljevskega kmetijskega društva in je zasedla odmerjeni prostor. Dvorana pa se je napolnila

z »društveniki« in drugimi možmi. Komisija sestavljena iz gospodov Dominko Viljema pristava dež. Kmet. šole, pl. Fabris Konrada, župana števerjanskega, viteza Giordano Eugenija, vodje ital. oddelka kmetijske šole, pl. Gironcoli Franceta, veleposestnika iz Vertojbe, Klavžar-ja Ernesta, urednika »Gospodarskega lista« [...], izbrala si je za predsednika g. viteza d.ra Tonkli-ja, [...], kot zaupnike pa je pritegnila v komisijo č. g. vikarja Antona Gregorčiča, društvenega predsednika G. Figelj-a Andreja, podžupana Prinčiča Antona in podgorskega župana g. Klančiča Antona.

G. predsednik je pozdravil zbrano občinstvo v imenu kmetijskega društva, razložil pomen in namen razstave, poživljal mlado društvo, naj skrbi, da bodo Brda dostojno zastopana na dunajski sadjarski razstavi, katero priredi avstrijsko pomološko društvo v proslavo vladarske štiridesetletnice presvetega Cesarja, ter voščil društvu in celim Brdom srečen napredek na sadjarskem in vinarskem polji.

Na to se je vršila pokušnja razstavljenih vin. Bilo je 19 vrst belih namiznih vin, iz navadnega briškega grozdja; 10 belih, finih vin, večinoma iz osušenega grozdja; 4 pokušnje penečega belega vina; 15 vrst vin, navadne domače črnine in tudi iz tujega, v Brdih že deloma udomačenega črnega grozdja in 2 vrsti Pikolita – skupaj 50 pokušenj. Najboljša vina so bila zaznamovana s številko 10, za njimi 9, 8 itd. Izbornim vinom se je pripoznala

še kaka zvezda v znamenje odlike. Navadna bela vina so pokazala, da je v Brdih izvrstno blago, a še malo napredka v vinoreji, da se vse drži še starih navad glede pridelovanja vina, katere so bile kolikor toliko opravičene, (...). Enemu samemu vinu – lastnik mu je Florjan Komejanc iz Števerjana – pripoznala je komisija štev. 10 ker je imelo vse lastnosti dobrega popolnem godnega vina.

Enako dobro vino, samo nekoliko preveč zardelo, ker je predolgo vrelo na tropinah, je razstavil g. Anton Klančič iz Podgore; pripoznala se mu je štev. 9. – dve dobi pokušnji (štev. 8) je razstavil g. Kristančič Janez iz Višnjevika in eno dovoljno (št. 7) g. Kocjančič Andrej iz Podgore. Vse druge pokušnje so bile nezrele, presladke ali pa so se zavrnila zaradi slabe ohranitve. (...)

Izmed 15 razstavljenih pokušenj je komisija zavrnila samo 4, pa ne da bi bilo slabo blago; samo eno je bilo nezrelo, presladko. (...) Razstavljenih je bilo tudi več vrst žganji, kakor tropinovca, slivovica, hruškovca, »črešnjevca«, figovca; - posebno dobrska graščina je bila s takim blagom dobro zastopana. – A komisija ni bila več v položaju, da bi bila presodila tudi te pijače; zato je mogla le svojo pohvalo izraziti, da si je društvo prizadelo vsestransko razkazati sadne in vinske pridelke svoje dežele.

Po končani presoji vin je komisija pregledala razstavljeno sadje; - bilo je vse skozi prav lepo blago in tako okusno razloženo, da je vsemalo oči in da je bilo zares težko gledati je, a ne tudi pokusiti.

Prav radi bi popisali vse, kar je razstavil vsak posamezen deležnik; ker je bila razstava res vredna vse pohvale in najkrepkejše spodbude; a s prostorom smo v zadregi in odkladati nam tudi ne kaže. Zato naj samo omenjamo, da je bilo razstavljeno izborna, zrelo grozdje skoro vseh domačih in udomačenih vrst; odlikovala sta se dva grozda »Istrijanke« v krasni sadni zbirki g. grofa Baguer-ja, (...); prav lepo grozdje je imel tudi g. Jožef Vogrič iz Števerjana v svojem

razstavnem oddelku, kateri se je zraven tega ponašal z lepim številom plemenitih sadnih vrst (hrušk, »jabelk«, breskvi, češpelj) in z izvrstnim sušenjem. – prav zanimivo je bilo stojalo z obešenimi raznovrstnim grozdem in bogato obloženimi vejami raznega, tudi divjega sadja. (...) Med razstavljavci imenujemo dalje gg. Kneza Jožefa, Komejanca Florjana, barona Tacco, Škorjanca Jožefa, Terčič Matevža, Karara Miho, Maraš Terezijo, Humar Boštjana, Trpina Janeza, Maraša Silvestra, Grauner Štefana, Kodrmaca Andreja, Terčič Antona, Vogriča Jožefa, krčmarja Vogriča Andreja, Klede Štefana, čč. Gg. Žniderčiča Andreja vikarja iz Gradnega in A. Gregorčiča, vikarja Števerjana itd.

(...) Na to je gospod prof. vitez Giordano opomnil. Da bi kazalo ona vina, katera so bila neugodno presojena, kemično preiskati ter tako pozvedeti vzroke zapaženih napak. On sam je vljudno v to ponudil svojo pomoč, ker ima ital. Oddelek Kmetijske šole dobro urejeno kemično delavnico. Če mu društvo pošlje pokušnje tistih vin, katera so bila kot nezrela, slabo ohranjena ali pokvarjena spoznana, hoče jih preiskati in potem »naznaniti« društvu izid preiskave ter dodati pouk, kako spoznanim pomanjkljivostim pomagati ter v obče izboljšati vinarstvo v Brdih. Društvo je hvaležno sprejelo to prijazno ponudbo.

Slednjič se je predsednik poslovil od društva, katero se je po svojih zastopnikih spodobno zahvalilo njemu in kmetijskemu društvu za skazano dobrohotnost. Popoldne po končani službi božji se je vse trlo v dvorani domačih in tujih obiskovalcev in občno je bilo priznanje, da je društveni odbor častno rešil svojo nalogo. Posebno zaslugo si je skupil za obilo udeležbo časten gospod vikar Anton Gregorčič – za njim eden po enem vsi gg. Odborniki – za lepo uredbo razstave pa g. Viljem Dominko, pomožnemu učitelju naše kmečke šole.

Le tako naprej: Viribus unitis!

ZGODOVINSKI UTRINKI OB 1020. OBLETNICI OMEMBE GORICE

JK

Zgodovina Goriške je presenetljivo bogata in razgibana. Kljub temu, da je pokrajina sorazmerno majhna in da narava ne nudi rudnikov ali drugih izjemnih gospodarskih prednosti, je bila v teku stoletij pogosto v središču dogajanja in je bila zaradi svoje strateške pozicije deležna najvišje politične in diplomatske pozornosti. Preletimo torej nekatere pomembne dogodke in spremembe, ki jih je Goriška doživela od konca srednjega veka.

NOVI VEK

V drugi polovici 15. stoletja so našo pokrajino prizadeli t.i. turški vpadi. To so navadno bili roparski in uničevalni pohodi, ki niso nujno ciljali na osvajanje novih ozemelj in so jih izvajali odredi lahke konjenice. Leta 1469 so dvakrat vdrli na Goriško, l. 1472 so dosegli Tržič, tri hude udare pa so zadali še v letih od 1477 do 1499. Kljub gradnji novih utrd in okrepitvi že obstoječih gradov je prebivalstvo utrpelo neznansko škodo zaradi požiga vasi in polj ter izgube živine. Turškim vpadom so takoj sledile lakota in bolezni, kmalu zatem še drugi spopadi med Benetkami in Avstrijo. Na prehodu v 16. stoletje je zadnji goriški grof Lenart zapustil goriško grofijo rodbini Habsburžanov, ki so nad njo z redkimi izjemami vladali približno štiristo let, vse do prve svetovne vojne. L. 1508 so Benečani oblegali in osvojili tako Krmin kot Gorico; grad pa ni dolgo ostal v beneških rokah, saj so ga Avstrijci že naslednjega leta ponovno osvojili: pokrajina je spet pripadala Habsburžanom.

Leta 1616, stoletje kasneje, je med državama izbruhnil nov konflikt. Takrat je vojna vihra zajela tako Kalvarijo, kjer so potekali srditi boji za utrdbe, kot Brda, Ločnik in Podgoro, ki so jih razdejeale in oropale beneške čete. Naslednjega leta sta državi podpisali mirovno pogodbo, po kateri je Goriška ostala pod Avstrijo. Na boje med Podgoro in Pevmo nas spominja toponim »Šanca« iz nem. *Schanze*, utrdba.

Leta 1682 je iz Hrvaške – najbrž potom

nekega trgovca s konji iz Šempasa – prišla kuga, zaradi katere je umrlo 500 prebivalcev mesta in vsaj 300 v okolici. Od 1711 do 1737 je razsajala bolezen, zaradi katere je poginila polovica vse živine; leta 1764 in 1817 pa so ljudje stradali zaradi sosledij slabih letin.

Okoli leta 1750 so se prvi pokazatelji industrijske revolucije na Goriškem pojavili prav ob Soči, ki je nudila energijo in vodo za obrate. Industrijski razvoj Podgore in Stražic je bil do prve svetovne vojne relativno omejen, a stalen. Zaradi splošnega izboljšanja kmetijskih tehnik in higiene je tudi prebivalstvo postopoma naraščalo, tako da se je do prve svetovne vojne skoraj potrojilo.

Na začetku 19. stoletja so naši kraji doživeli prihod tako Napoleonovih čet kot francoskih zakonov. Kraji na levem bregu Soče so namreč bili od 1809 do 1813 vključeni v Ilirske province in nekateri so upali, da bo Napoleon skupaj z ideali Revolucije, pogostim preходом oboroženih enot, vpoklicem fantov v vojsko in zahtevnim davčnim sistemom prinesel tudi večjo samostojnost za Slovence. Kraji na desnem bregu Soče pa, s Števerjanom vred, so spadali pod francosko kontrolirano Kraljestvo Italije. Po Napoleonovem porazu l. 1813 se je Goriška vrnila pod Avstrijo in tako ostala še drugih sto let.

L. 1850 je bila ustanovljena goriška trgovska zbornica, ki je pripomogla k izboljšavi prometnih poti in splošnemu razvoju gospodarstva. Proti koncu desetletja je Gorica dobila tudi svojo

železniško postajo, ki je naše kraje povezovala s Trstom, Vidmom in Dunajem.

Med letoma 1859 in 1861 se je pod političnim vodstvom Piemonta in s francosko vojaško pomočjo uresničila združitev Italije. Leta 1866 se je Italija povezala s Prusijo in ponovno napadla Avstrijo. Prusija je vojno zmagala in tako je Italija, kljub hudim porazom tako na morju kot na kopnem, pridobila Veneto in Furlanijo vse do Nediških dolin in Čedad. Meja je bila takrat načrtovana na toku Idrijce (Judrio) in Tera (Torre). Potrebno je bilo zato zgraditi novo železniško progo, ki bi od Gorice peljala čez alpski lok do Avstrije: leta 1906 je bila tako dokončana ti. »Transalpina«, ki se lahko še danes ponaša z največjim kamnitim lokom na svetu med Solkanom in Sabotinom.

V obdobju *Belle époque* so Gorico začeli imenovati "avstrijska Nica" po primerjavi z zmernim podnebjem francoske obale, ki jo je leta 1873 izpostavil geograf Carl von Czoernig. Tako so meščani iz vseh koncev cesarstva prihajali v naše kraje na zdravljenje ali da bi uživali milejše zimsko vreme.

Glede prebivalstva, pred prvo svetovno vojno so v mestu bili najbolj prisotni Italijani, Furlani in Slovenci, par tisoč je bilo tudi Nemcev in predstavnikov drugih ljudstev cesarstva. Volilni cenzus je dajal prednost bogatejšemu sloju, zato so bili v občinski svet in za goriškega župana v drugi polovici 19. stoletja in do prve svetovne vojne izvoljeni italijanski nacional-liberalci, ki so podpirali iredentistično gibanje in delovanje italijanskih društev. Na podeželju so Slovenci predstavljali veliko večino, preko 90%; njihov glas je bil močnejši v pokrajinskem svetu.

PRVA SVETOVNA VOJNA

1914: fantje iz Gorice in Trsta, vključeni v avstrijske polke, gredo v boj proti Rusom v Galicijo, onkraj Karpatov.

1915: 24. maja začetek vojne z Italijo. Avstrijski poveljniki zapustijo Italijanom nižinski del Goriške in večidel Brd (s Števerjanom) in se zatečejo na obrambno črto, ki teče od kraških vzpetin do Kalvarije in Sabotina. V teku poletja Gorica

doživi prva obstreljevanja s strani italijanskega topništva; hudi boji na Podgori, Šanci, Oslavju in Sabotinu.

1916: avgusta Italijani osvojijo Gorico. Fronta se pomakne proti Vrtojbi. Italijanski bataljoni se izčrpavajo v napadih proti Škabrijelu. Avstrijci obstreljujejo Gorico in desni breg Soče.

1917: proti koncu oktobra italijanska vojska doživi poraz pri Bovcu in Kobaridu. Enote v bližini Gorice se umaknejo skupaj z ostalimi do reke Piave. Avstrijci se brez velikega truda vrnejo v Gorico, zasedejo Videm in Furlanijo. Začne se donos gradbenih materialov za popravilo uničenih vasi.

1918: novembra je konec vojne. Avstro-Ogrska propade, nastaja kraljestvo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Italijanski vojaki vstopijo v Gorico in Trst ter zasedejo dober del primorske regije.

1919-20: obdobje vojaške okupacije Primorske. Okupirani so vsi slovenski kraji do Bovca in Postojne, vključno z dolinama Soče in Vipave. Začenja se postopek asimilacije slovanskega življa, čeprav v manj hudi obliki v primerjavi s fašizmom.

1920: z Rapalsko pogodbo je Primorska, kjer biva ena tretjina slovenskega naroda, tudi uradno priključena Italiji. Po vojnah za združitev Italije so prebivalci priključenih dežel privolili potom plebiscitov; tokrat pa Italija ne organizira plebiscita, saj bi bil izid gotovo negativen: iredentistov je relativno malo, veliko Italijanov in Furlanov je zvestih Avstriji in Slovani predstavljajo približno polovico celotnega prebivalstva novih ozemelj.

ZADNJIH STO LET

Naše kraje je v medvojnem času zaznamoval vzpon ti. *obmejnega fašizma*, ki je bil zaradi neposredne bližine »drugorodnih« Slovencev [it. *alloctoni*], izrazito napadalen in uničevalen. Že pred Mussolinijevim vzponom na oblast so fašisti zakrivali požig Narodnega doma v Trstu in nešteto drugih dejanj etničnega nasilja. V Tridesetih letih se je zatiranje slovenskega življa stopnjevalo z izgubo vseh šol, društev, zadrug, bank, založb in možnosti uporabe materinščine

v javnosti, vključno s cerkvenimi obredi. Še danes je med Primorci živ zgodovinski spomin na učitelja, pevovodja in kulturnega organizatorja Lojzeta Bratuža, ki so ga mučili in umorili zaradi njegove ljubezni do slovenščine.

Med ključnimi trenutki druge svetovne vojne je 8. september 1943, ko je Italija kapitulirala pred Zavezniki. V naslednjih dneh so nemške sile zasedle ves severni in osrednji del Italije, torej tudi naše kraje. Gorico in Trst so Nemci neposredno priključili rajhu in ustvarili *Operationszone Adriatisches Küstenland*. Naši ljudje so se znašli pod nemško kontrolo, tako vojaško kot upravno. Da bi to oblast tudi obdržali in se učinkovito borili proti odporniškemu gibanju, so nacisti uporabljali metode, ki so jih že preizkusili na Poljskem in v Rusiji, vključno z mučenjem, usmrčitvami in deportacijami. Upoštevali so še bratomorni boj med samimi Slovenci je to bilo najtemnejše obdobje naše zgodovine.

Maja 1945 je bilo konec vojne v Evropi. Eden izmed glavnih problemov zmagovalcev je bilo načrtovanje novih mej. Italija je zagovarjala načelo "mesto daje identiteto pokrajini", saj sta mestni središči Gorice in Trsta bili – po dvajsetih letih prisilne asimilacije – pretežno italijanski. Jugoslavija je zagovarjala obratno načelo "prebivalstvo podeželja določa identiteto pokrajine", saj je tako v Brdih kot na Krasu slovenski narod večinski. Državi sta leta 1947 podpisali mirovno pogodbo, ki pa ni rešila vseh diplomatskih sporov okoli meje. Rešitev problema, komu bo pripadal Trst, je OZN predstavila za nekaj let z ustanovitvijo Svobodnega Tržaškega Ozemlja (STO, 1947-1954). Bivšo Goriško so razdelili med Italijo in Jugoslavijo na sledeči način: v Republiki Italiji je ostalo 85% goriškega mestnega središča, Oglej, Gradež, Tržič, ena tretjina Brd (Števerjan so takrat ločili od Kojškega) in del Sabotina; v Jugoslaviji 15% Gorice, soška dolina z Bovcem in Kobaridom, vipavska dolina, dve tretjini Brd, Idrija, Banjška planota in Sveta Gora. Večina ozemlja bivše goriške pokrajine je spadala pod Jugoslavijo, skoraj celo mesto pod Italijo, prebivalstvo pa je bilo približno razpolovljeno. Gorica ni bila več središče velike in pomembne pokrajine: skozi njo je zdaj tekla *železna zavesa*.

Na referendumu leta 1946 za izbiro med republiko in monarhijo prebivalci Goriške in Trsta niso bili vpoklicani in prav tako niso izvolili svojih predstavnikov v Ustavodajno skupščino Italijanske republike. Na vzhodni strani meje je v povojnih letih potekala gradnja Nove Gorice, upravnega in gospodarskega središča za območje severne Primorske, ki je ostalo odrezano od zgodovinskega težišča.

Leta 1975 so Predstavniki SFRJ in Italije podpisali Osimske sporazume, ki so med drugim vnašali popravila na mejni črti in določali smernice za gospodarsko sodelovanje med državama. Med vidnejšimi spremembami na Goriškem: Italija je pridobila greben Sabotina, v zameno je lahko Jugoslavija s cesto čez italijanski del hriba povezala Brda z Novo Gorico. Mirensko pokopališče odtlej ni bilo več razdeljeno z bodečo žico: Italija je svojo polovico prepustila v zameno za enakovredni del zemlje v bližini Mirna (danes je na pokopališču vidno spominsko obeležje, kjer je potekala meja).

Leta 1991 je Slovenija razglasila svojo neodvisnost in si jo izborila s kratko vojno proti jugoslovanski vojski. Primorci se živo spominjajo bitke za Novo Gorico in prisotnosti tankov na mejnem prehodu Rožna dolina/Rdeča hiša. Sedem let kasneje je Slovenija začela proces pristopa k Evropski Uniji skupaj z drugimi dvanajstimi državami osrednje in vzhodne Evrope. Proces se konča z vstopom v Unijo maja 2004.

Maja 2004 je Slovenija vstopila v EU in leta 2007 prešla od tolarja na evro. Decembra je pričela izvajati določila Schengenskega sporazuma: kontrola na mejah je bila odpravljena. V naslednjih letih se je v miselnosti zasidral pojem, da *meje ni več*.

2020-21: zaradi vladnih ukrepov proti širjenju epidemije so bile meje spet zaprte in prehod dovoljen le iz delovnih ali drugih nujnih razlogov. Obmejno prebivalstvo je utrpelo znatno gospodarsko, kulturno in moralno škodo. Mlajše generacije, ki so odraščale po letu 2007, so se zavedale pomena državne meje in danes težijo k odpravljanju političnih ovir za plodno meddržavno sodelovanje.

»IL GORIZIANO«, NOV MEDIJ GORIŠKEGA TERITORIJA

Intervju - Odgovorni urednik Timothy Dissegna

<https://www.ilgoriziano.it/>

Klara Tercic

Spletni časopis "Il Goriziano", ustanovljen novembra 2020, si je kot cilj zadal pripovedovanje in poročanje o goriškem teritoriju. Pogovorili smo se z njegovim odgovornim urednikom, Timothyjem Dissegno, ki nam je predstavil zgodbo, uredništvo, dejavnosti in cilje novega goriškega medija.

1. Se nam lahko na kratko predstaviš?

Rodil sem se v Tolmeču leta 1995. Prvih deset let svojega življenja sem preživel v furlanski prestolnici. V Gorico sem začel zahajati v letih 2012-2013 in takrat prvič spoznal fakulteto mednarodnih in diplomatskih ved. Nekaj let kasneje, ko sem obiskoval drugi letnik višje šole se mi je porodila želja, da bi se vpisal na goriško univerzo, saj se zelo zanimam za politiko in zgodovino. Istočasno sem razvijal svojo ljubezen in navdušenje do časnikarstva.

Moja prva izkušnja v svetu časnikarstva se je začela znotraj mladinskega uredništva »Messaggero Veneto scuola«, pri katerem sem sodeloval od prvega letnika višje šole. »Messaggero Veneto scuola« je tedenska priloga časopisa »Messaggero Veneto«, ki jo urejajo mladi študentje videmske pokrajine. Projektu sledi poklicni novinar, ki pomaga in svetuje mladim časnikarjem pri izbiranju tematik, srečanj in podobno. Ta izkušnja je bila zame zelo dragocena, saj mi je pomagala vstopiti in rasti v svetu časnikarstva in me je spremljala preko celotne višje šole do diplome. Leta 2016 sem začel sodelovati pri goriški sekciji časopisa »Messaggero Veneto«. V triletju na goriški univerzi sem deloval najprej kot sodelavec, nato pa kot glavni urednik univerzitetnega časopisa »Sconfinare«. Bila je lepa izkušnja! Trenutno obiskujem prvi letnik magisterija na goriški univerzi. Uskladiti študij in delo na časopisu je zahtevno, toda raznoliki skupinski projekti na magisteriju mi dovolijo gojiti obe stvari. Je pa res, da je dela veliko in spanja malo!

2. Kdaj in kako se je rodil projekt »Il Goriziano«? Kdo sodeluje v uredništvu?

Projekt »Il Goriziano« se je začel spomladi leta 2020, ko se je javno življenje popolnoma zaustavilo zaradi pandemije covida-19. Pravzaprav pripada zamisel za goriški časopis prijatelju in kolegu znotraj uredništva Ivanu Bianchi, ki je takrat sodeloval s televizijskim programom »Telefriuli«, kjer je bil odgovoren za oddajanje gradeških svetih maš na daljavo. Sedaj pa je skupaj s Fabiom Berbamascum del naše delovne skupine. Na podlagi te izkušnje smo spoznali, da je na teritoriju bila prisotna ne samo zahteva in želja po multimedijских in spletnih vsebinah, ampak tudi pomanjkanje nekega [italijanskega] vira, ki poroča in pripoveduje goriški teritorij. Opazili smo, da prave medijske konkurence za Gorico ni bilo, kljub temu, da je mnogo stvari, o katerih poročati in mnogo zgodb, ki si zaslužijo prostor. Na tak način sva se skupaj z Ivanom Bianchijem in s tretjim sodelavcem Fabiom Bergamascom, ki skrbi za komercialno in multimedijško plat projekta, odločili in ustanovili

družbo, ki deluje v vlogi založnika. Takoj zatem se je rodil »Il Goriziano«. Naša želja je biti glas, ki pripoveduje goriški teritorij.

Kot sem že omenil, uredništvo sestavljamo jaz in Ivan Bianchi, ki upravlja časnikarsko plat, ter Fabio Bergamasco, ki je odgovoren za komercialni in multimedijski del. Imamo tudi dve kolumni (blog d'autore). Vanni Feresin vodi tedensko kolumno »L'Alfabeto goriziano«, tj. prostor za zgodovinske članke, kjer pripovedujemo manj znane goriške zgodbe. Ferruccio Tassin pa oblikuje kolumno »Cronache di contea«, kjer pripoveduje sodobnejše, literarne, pesniške elemente goriškega teritorija.

Zaenkrat je »Il Goriziano« samo ljubiteljsko delo, naša želja je ustvariti strukturo, ki se lahko finančno sama vzdržuje.

3. Izbira imena »Il Goriziano« ni naključna. Zakaj ta formulacija? Kako to, da objavljate tudi novice z one strani meje?

Seveda, seveda! Ime »Il Goriziano« je sad namenske izbire. Izbrali smo ga, ker se želimo osredotočiti na goriški zgodovinski teritorij, ki se prekine pri mestu Gorica. Kot prvo, vključitev Nove Gorice je obvezna. Prepričani smo, da je danes nemogoče spregovoriti o Gorici brez omeniti tudi sosednega slovenskega mesta. Končna želja je pripovedovati celoten zgodovinski goriški teritorij, ki sega do Ajdovščine in Kanala, vendar trenutno to ni še uresničljivo. Osebnost bi se želel naučiti slovenščino, toda sem še v fazi »work in progress«. Trenutno sledimo Novi Gorici, Šempetru in okolici do Mirna. Pred kratkim smo doživeli veliko zadoščenje, kajti ko smo intervjuvali šempetrskega župana, Milana Turka, nas je ta pohvalil za izbiro imena. G. Turk je pravilno ugotovil, da če bi uporabili, katerokoli drugo poimenovanje, bi bil prek mejni del zgodovinskega goriškega teritorija izključen.

4. Katera je struktura vašega časopisa? O katerih tematikah poročate?

Skupaj z Ivanom sva se odločila, da si ne bova zastavila vsebinskih meja. Zaradi tega z »Il Goriziano« obravnavamo raznolike tematike, kot so kronika, politika, kultura, šport itd. Tako

sva se z Ivanom odločila, ker oba izhajava iz okvira lokalnih novic. Nisva sicer želela, da bi »Il Goriziano« postal sektorska revija. Tudi če ne še slediva vsem kategorijam v enaki meri, lahko vseeno obravnavava razne aspekte in elemente našega območja.

5. Trenutno je časopis »Il Goriziano« berljiv izključno po spletu. Bi v bodočnosti želeli uvesti tudi papirnat obliko?

Osebnost sem velik ljubitelj papirja... Vendar sem vedno bolj prepričan, da bo uporaba modela papirnate oblike, še predvsem kar se tiče dnevnikov, omejena. Trenutno iz ekonomskega vidika to ni uresničljivo. Posebne izdaje so lepa ideja.

6. »Il Goriziano« je mlada realnost, ki ima potencial, da se še naprej razvija. Si zadovoljen z vašim delom? Kateri so bili največji uspehi?

Veliko zadoščenje je seveda bilo pripovedovati in poročati zmago naziva, Nove Gorice in Gorice, kot evropske prestolnice kulture leta 2025. Osvojitve naslova je na Trgu Evrope povzročila nepopisno veselje, lahko na drugem mestu samo po občutkih tistih, ki so doživeli in bili prisotni leta 2004, ko je Slovenija postala članica Evropske Unije. Zelo zadovoljni smo bili tudi, ko po mesecu objave Facebook strani »Il Goriziano«, še preden smo začeli objaviti novice in članke, smo dosegli več kot 2000 všečkov. To je dokaz, da je želja po informacijah prisotna. Veseli smo tudi, ker od novembra do danes, si je »Il Goriziano« priboril število stalnih bralcev, ki se povežejo na spletno stran vsak dan. To je seveda veliko zadoščenje! Istočasno se pa zavedamo, da je to velika odgovornost. Prepričan sem, da mora časnikar spoštovati in si prizadevati za bralca. Poročanje novic ne pomeni uokviriti neko besedilo za lastno branje. Članek je »darilo« novinarja za bralca. Zato je treba biti jasni, odločni in poskusiti narediti čim manj napak. Na prvem mestu je spoštovanje do bralca.

7. Omenil si zmago Nove Gorice – Gorice kot Evropska prestolnica kulture leta 2025.

Seveda je to velika priložnost za teritorij. Kateri bodo, v tvojem mnenju največje prednosti za naši mesti?

Gotovo turizem. Razglasitev Nove Gorice-Gorice za Evropsko prestolnico kulture bo pritegnila veliko pozornosti na naše kraje. Ne samo pozornost turistov, ampak tudi posameznih državnih parlamentov. Istočasno se je na Goriškem konkretno pričel dialog o posebni ekonomski coni, tj. projekt, ki vzbuja zanimanje na obeh krajih meje.

8. Katere želje ima uredništvo »Goriziano« za bodočnost časopisa?

Glavna zamisel in želja uredništva je ustvariti strukturo, ki bi dovolila časopisu, da bi bil

popolnoma samostojen. Želimo ustanoviti pravo omrežje informacij, ki se ne zaustavi v tradicionalnih medijih, temveč sega v nove stvarnosti, kot je lahko podcast, kanal Youtube, ter vrsta drugih multimedijskih elementov, ki bi dovolili pripovedovati naš teritorij na 360 stopinj. »Tedenski pregled«, ki ga objavimo na spletni strani vsako nedeljo, sledi ideji zbrati Top novice tedna... lepo bi bilo vložiti in ustvariti nove zgodbe in novice, vendar je jasno, da je potrebno veliko dela, truda in sredstev. Upamo, da bo s časom »Il Goriziano« postal še večja realnost in bo pridobil še druge sodelavce, kar bi nam omogočilo uresničiti željo, da bi članki bili objavljeni tudi s slovenskim prevodom.

K: Najlepša hvala, Timothy, za intervju. Števerjanski vestnik zaželi celotnemu uredništvu še veliko drugih uspehov in da bi »Il Goriziano« še mnogo let pripovedoval naš dragocen teritorij.

T: Hvala tebi in Števerjanskemu vestniku.

DVE GORICI, ENA PRESTOLNICA

CF

18. december 2020 je bil za Gorico in Novo Gorico pomemben dan. Na skupnem trgu, ki sicer še nima skupnega imena, saj je za ene Trg Evrope, za druge Trg Transalpina, je zbrana množica v neposrednem prenosu izvedela, da je goriška kandidatura prodrla. Nova Gorica z Gorico se bo leta 2025 lahko ponašala z nazivom

Evropske prestolnice kulture.

Da to ni le »kulturniški« naziv, da ni le niz koncertov in gledaliških predstav, se lahko vsak prepriča, če preleti prijavno knjigo, s katero so Goričani (v širšem pomenu) prepričali komisijo tujih izvedencev. Obsežen dokument, sad dela skupine, ki je zadnjih nekaj let pripravljala program,

je prosto dostopen na spletni strani go2025.eu. Temeljno vodilo je čezmejnost, kar je razvidno že v samem konceptu skupne kandidature. Dolgoročni cilji, za katere si snovalci kandidature prizadevajo, pa so iskanje skupnih razvojnih strategij, spodbujanje gospodarskega razvoja, tako z vidika turizma kot kreativnih industrij ter trajnostnih oblik bivanja, ter integriranje med kulturnim in gospodarskim sektorjem. Kultura naj postane sredstvo za razvoj obeh mest, ne le v duhovnem, estetskem smislu, ampak v konkretnem, vsakdanjem iskanju zaposlitve za mlade.

Snovalci kandidature so k sodelovanju pri pripravi programa povabili kulturne akterje na slovenski in italijanski strani meje, ki so se povabilu odzvali v lepem številu. Med temi so tudi številna društva in ustanove Slovencev v Italiji. Ekipa kandidature, ki jo je vodila Neda Rusjan Bric, koordinirala pa Vesna Humar, je v izbor projektov uvrstila 29 programov in projektov, ki jih bodo izvedli s 74 partnerji in 15 tujimi partnerji. Kulturni program temelji na treh osnovnih

temah: GO!Evropa, GO!Delimo, GO!Zeleno. Središče kulturnih vsebin bo skupni Trg Evrope / Transalpina, kjer bo zaživel EPICenter. Vsebine kulturnih programov se bodo dotaknile najrazličnejših tem, med temi zgodovinskega spomina, znanja sosedovega jezika, spodbujanja turizma in »zelenega« načina življenja. V ospredje bodo postavljale bogastvo obeh mest in njihove okolice. Nenazadnje so v program EPK 2025 vključeni številni infrastrukturni projekti, od obnove obmejnega pasu pri Trgu Evrope / Transalpina vse do ureditve čezmejnega parka Isonzo – Soča in obnove Laščakove vile in Vile Louise. Zmaga naziva EPK bo priložnost za poživitev, obnovo, revitalizacijo, vendar tudi vlivanje novih moči v Novo Gorico in Gorico ter celotno obmejno območje. Sodelovanje pri projektu so namreč napovedale številne občine na obeh straneh meje, med katerimi je tudi Občina Števerjan. Po desetletjih demografskega upada in gospodarske stagnacije je skupen napor dveh Goric srčna in pravzaprav rešilna priložnost, ki je ne gre zamuditi.

KO ZNANJE IN TEORIJA POSTANETA PRAKSA PODJETJE CODING DUCK

Alek Devetak in Petra Ciglic

Že večkrat smo spregovorili o Aleku Devetaku, Guglielmu Fratiju in Manuelu Lupoliju. To so bivši študentje tehničnega zavoda Jurij Vega iz Gorice, ki so med pandemijo imeli kar nekaj koristnih zamisli, kakor je bil npr. portal ri-Go, ki omogoča lažje plačevanje, ali platforma »Kam na bris?/ Dove fare il tampone?«, ki nam svetuje najbližjo ustanovo za opravljanje brisov. Tokrat fantje odprli zagonsko podjetje z naslovom Coding duck s.r.l., mi pa smo se spet pogovorili z Alekom Devetakom, ki je eden od treh ustanoviteljev podjetja.

1. Kaj je Coding Duck?

Coding Duck je inovativno zagonsko podjetje (startup innovativa), ki se ukvarja s programiranjem spletnih in mobilnih aplikacij. Naš cilj je razvijati programsko opremo (software) za srednje-velika podjetja, ki bi rada uporabljala tehnologije kot so Blockchain, Machine Learning in IOT v njihovih procesih.

2. Kako se vam je porodila zamisel?

V resnici v tem primeru ni bilo zamisli, ampak je bila ustanovitev podjetja skoraj prisiljena pot. Potem ko je portal "dovefareiltampone.it" bil tako uspešen, so nas kontaktirala različna podjetja, ki se zanimajo za podobne spletne platforme. Če podjetja ne bi odprli, bi ne mogli izkoristiti truda, ki smo ga vnesli v platformo "dovefareiltampone".

3. Kaj točno delate?

Vzemimo primer inovativnega vinarja, ki bi rad, da se na etiketo njegove steklenice doda QR kodo, ki zagotavlja kakovost vina in proizvajalca. To lahko stori z uporabo tehnologije blockchain. Na tak način stranke lahko preverijo, ali je steklenico res on ustekleničil in kje. Take ideje so tiste, ki so nam najbolj všeč in na katerih najraje delamo.

4. Je bilo do sedaj uspešno?

Po samih treh mesecih je zelo težko presoditi, če bomo uspešni ali pa ne. Razvoj podjetja poteka kot po naših začetnih načrtih. Trenutno imamo že 25 strank. Večini samo upravljamo hostinge in spletne strani, z nekaterimi pa razvijamo tudi zanimivejše projekte.

5. Kaj načrtujete za bodočnost?

Naš cilj je ta, da bi čim hitreje postali prepoznavni v Lombardiji in Venetu in čimprej vstopili tudi na nemški trg. To, da delamo vse po spletu, nam zelo pomaga. Morali bomo zagotovo vlagati še ogromnega truda in bomo verjetno potrebovali več let za to, da bomo uspešno povečali naše podjetje.

PRIPOVED IZ STARIH POZABLJENIH PREDALOV...

ŠKATLA ČEVLJEV

- DRUGI DEL -

Originalno besedilo v italijanščini: Nino Š.

Prevod v slovenščino: Petra Ciglic

Takoj so jo pobrali in jo začasno odpeljali v zapor ulice Barzellini, v pričakovanju da bi jo poslali v internacijo v kako koncentracijsko taborišče. Ženski oddelek zapora so v tistem času upravljale redovnice in drugo žensko osebje. Čeprav nimam posebnih spominov zapora, se bežno spominjam, da sva nekoč z babico Fani obiskala mamo, ki je bila tam zaprta. Nekega večera pa, v začetku pomladi, se je mama vrnila domov v spremstvu prijazne sestre, ki jo je izpustila iz zapora z izgovorom nujne hospitalizacije. Kaj kmalu je prišel mož z vozom, na katerega sta bila vprežena dva konja. Splezala sva z mamo na voz in se peljala do cilja, ki pa je bil, vsaj zame, še neznan. Spominjam se, da smo se med potjo le enkrat ustavili, v območju »Oddiha«, da bi konje odpočili in jih nahranili s senom in vodo. Šele potem sem izvedel, da smo bili namenjeni v majhno vas na Banjšicah, ki se je imenovala Bate. Tam je prebivalo nekaj družin kmetov in živinorejcev. Nastanili so nas v sobo, kjer je bilo nekaj slame in par odej za čez noč. Dnevi so mirno minevali in mama je opravljala hišna opravila, kolikor ji je dopuščalo njeno delikatno stanje. Čeprav se je včasih zaslišalo z glavne ceste ropot goseničarjev in in tovornjakov polnih vojakov, moram priznati, da sem se skoraj veselil te nove situacije. Lahko sem se igral na odprtem, se do ušes umazal v hlevu, lovil koze in ovce, nagajal hišnemu psu in vlekel deklice za krilca. Res je bilo lepo. Nekega septemberskega dne pa so prišli neki partizani z rdečim križem na roki in opazil sem, da gredo naravnost v mamino sobo. Tisto noč sem prespal v drugi sobi, z neko deklico. To je bil moj prvi skorajda fizični stik z nasprotnim spolom. Edino razliko, ki sem jo opazil med nama, so bili lasje: jaz sem jih nosil na kratko postržene, ona pa je imela dolge kite, ki so segale do konca hrbta. Kako smešno! Najina čistost pa je tako tiste noči kot tudi naslednje ostala nedotaknjena. Naslednjega dne, ko so partizanski zdravniki odšli, me je mlada žena pospremila k mami. Opazil sem, kako je bila mama bleda in utrujena. Govorila je z velikim trudom. Poklicala me je k sebi, me pobožala in mi rekla, naj pogledam v belo kartonsko škatlo. V notranjosti, na majhni blazini, izpod snažno bele rjuhice, ki ni bila večja od robčka, sem videl dve mahajoči ročici z drobnimi prstki, in glavico, ki se je prebujala in na ves glas zahtevala svoj zajtrk. Ob rojstvu je tehtal nekaj manj kot kilogram, če ne štejemo tone problemov. Od tega trenutka dalje je za vedno postal moj mali bratec! Bil je 13. septembra 1944.

Včasih lahko tudi navadna, anonimna škatla čevljev vsebuje ne samo stare slike, ampak tudi življenjske spomine.

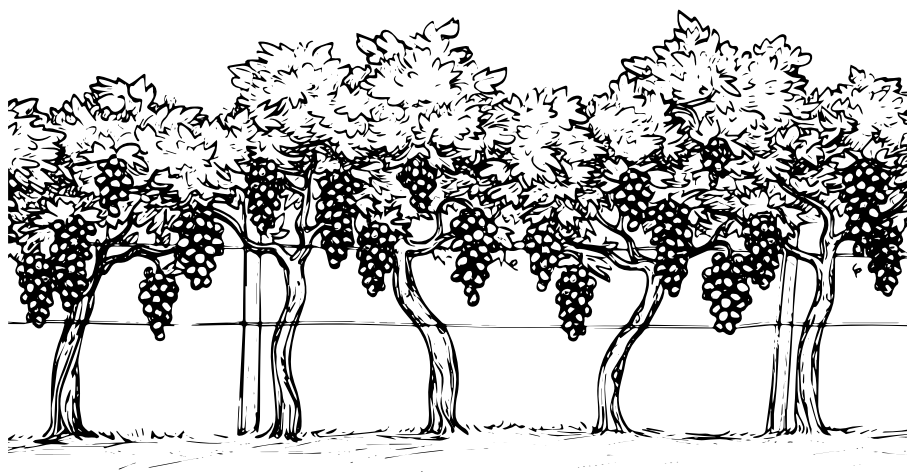
Konec

PIŠI KUKR GOVORIŠ

KI LJITNIH ČASU MAMO PEJ U ŠTVRJENU?

Ni adne ljitne, ki bi bla glih ni drugi, ma te zadnje dajeje pej rjis use od sebe, de bi si ne ble poduebne med sabu. Ku de ne bi bli že zedosti perzedjiti od kovida, maškerin, »zona« rmena, rusa n usega družga... se lože umjis še ureme, ki ne vji, ki bi se odločlo, al de bi ostala zima cjilo ljto, al de bi ratalo poljitje že tm februarja, al de bi mjili dva stažuena ku u Indiji, al de niti tizga.

Ljtos rjis ne muremo rečt, de so šli ljitni časi po vrsti, ku ki piše na kolendarju. Tem februarja je blo dva tjidna, ki smo že bli u kratkih rokaveh, en use kmete je že prjemala tista spomledanska slabuest. Ztueki ciu svjit čaka, de rata toplo, de se bojo grjili na suncu, de bojo ferje, de bo murje... ma za štvrjenskiga kmeta toplo pomjne samo adnu rjič... de zečne dajet uen mladje en de je trjba zečnt škropit, de zečne rast trava en de je trjiba zečnt kosit. Ma tu se je zdjilo februarja, de bo taka percejtna ljitna. U resnici pole je šele pršla uen te prava zima. En parkret se padle tuj en dvji snežinki. En od pu marca naprej se je zečnu pej stežuen neviht. Čerez den je lahko še kej posjalo suence... ma tem po kusilu, je blo že use črno, en se zečnle tiste kapje debele. En teku usaki den, skor dva mjisca. Srjid maja smo bli štvrjenci še bljidi, ku de bi djilali ciu dan po kejšnem ufičotu. Ma usaka rjič ma en konc, huala Bogu, en tud nevihte so se umjirle. En po vasi, apena je pršu en žark suenca, en ni blo take luže de bi se človek ufendau, se je slišelo ansambel dečešpuljatorju en kosilk, ki je biu ku muzika ze uhe. Zgleda pero, de še zmerm zmagava trava, ki se ji ljitos prau ne da stat zadi, ztueki rase ku zmjišena. Teku de tisti znan rek, ki prave: »de je videt travu rast«, ormaj ni samo en rek, ma je resnica. En zgleda, de adni že razmišljeji, de beji ljitos prdajeli senu (seno) nemjisto gruezdja.

KAKO JE ŽIVETI DANES – INTERVJUJI Z MLADIMI ŠTEVERJANCİ

Intervju: Mira Boškin

Ime in priimek: Lara Proderutti

Bivališče: Ščedno

Vaško ime družine: Ernijevi

Letnik: 2004

Horoskop: Oven

Najljubša hrana: Pica

Najljubša pijača: Voda

Študij: Umetniški licej

Hobiji: Branje, glasba in filmi

Šport: Hoja

Najljubše glasbene zvrsti: Malo vsega

Knjiga na nočni omarici: Il ritratto di Dorian Gray

Si zadovoljna s svojo izbiro višje šole? Bi nadaljevala s študijem?

Zelo sem zadovoljna s svojo izbiro. To šolo obiskujem že 3 leta in se vedno bolj vztrajno zanimam za umetniški študij. Že prvi dan sem se počutila zelo vključeno v novo okolje, čeprav je bilo zelo različno od tistega, v katerem sem bila v prejšnjih letih. Prvi dve leti, poleg predmetov, ki so skupni vsem šolam, sem se ukvarjala tudi s slikanjem, kiparstvom in tehničnim risanjem. Zadnje leto in za cel trienij bom obiskovala slikarstvo, ki je bilo na izbiro ob področjih mode, arhitekture, grafike in slikarstva. Čeprav osebno ni bila preprosta, sem zadovoljna s svojo izbiro, ki poleg drugih predmetov vključuje tudi dvanajst ur risanja. Ne vem še, kako bom nadaljevala s študijem, ampak upam, da bo v umetniškem ambientu.

Ti je všeč živeti v Števerjanu ali bi raje živela v mestu? Če ti je prijetno živeti tukaj, kaj ti je najbolj všeč in s kom se najraje družiš?

Osebno mi je zelo všeč živeti v Števerjanu. Tudi če je blizu mesta, je obdan z naravo in je zato zelo umirjen, kar je moja najljubša stvar. Ko sem slabe volje ali stresirana, grem ven in se obkrožim z naravo. To me umiri in mi izboljša počutje in dan. Kljub temu se zelo rada družim s sovaščani in ob priložnosti tudi s prijatelji izven vasi. Zaradi teh vezi moram večkrat v mesto ali bolj daleč, kjer živijo moje prijateljice in sošolke.

Kateri je tvoj najljubši letni čas in kaj rada počenjaš poleti?

Moj najljubši letni čas je zima, ker mi je všeč mráz in po moje v tem času se okolje obda z eno

drugačno atmosfero. Hitreje je tema in barve imajo črno-rjave odtenke, nič boljšega ni, kot da piješ topel čaj, ovit v "plahti", blizu okna. Po drugi strani sem med poletjem bolj prosta, dnevi so daljši, lahko potujem, se srečujem s prijatelji. Zaradi tega je ta sezona moj drugi najljubši letni čas.

Mladi smo zelo pogosto na družbenih omrežjih, vendar smo v času covida zelo pogrešali direkten stik z osebami. Kaj meniš o tem?

Gotovo v tem obdobju je bilo težje spoznavati nove osebe in obdržati stik s prijatelji, ki smo jih že poznali. Kljub temu pa smo imeli priložnost poglobiti odnose s prijatelji in jih spoznati bolje, tudi v težkih trenutkih. Osebno mislim, da mi je to obdobje zelo pomagalo pri povezovanju odnosov z mnogimi ljudmi potom telefona. Trenutno, ker smo bolj prosti in pri koncu pouka, sem vesela, da se lahko nazaj srečujemo. Gotovo bom izkoristila to priložnost, ker po zaslugi te negativne izkušnje sem se zavedela, kot marsikdo, koliko je važno biti obdani s prijatelji.

Kaj bi si najbolj želela za tvojo bodočnost?

Iskreno povedano še točno ne vem, ampak upam, da bom nadaljevala na enem izmed številnih področij umetnosti. Sanjam tudi, da bi lahko imela priložnost delovne izkušnje v tujini in da bi lahko potovala za delo.

Hvala, Lara, za pogovor. Koga izbereš za naslednjega intervjuvanca?

Izberem Vido Boškin.

OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO

LETOS SMO UČENCI 1. IN 2. RAZREDA PREBRALI VELIKO IZŠTEVANK IN UGANK. KER SMO SE ZABAVALI, SMO SE ODLOČILI, DA SESTAVIMO TUDI MI NEKAJ UGANK IN IZŠTEVANK.

ŽELIMO VAM PRIJETNO BRANJE!

DOBRA, DOBRA JE. JE PODOLGOVATA, IMA OLUPEK IN JE RUMENE BARVE. KAJ TO JE?

Matej in Sebastian

NAGAJA MUCI IN JE MAJHNA. IMA DOLG REP. KAJ JE TO?

Jana

IMA ŠIPE IN ANTENO NA STREHI, PO ŠIRIH KOLESIH TEČE. KAJ JE TO?

Peter in Ryan

JE VELIKA ŽIVAL. IMA OKLE IN RILEC IN JE BOLJ VELIKA KOT ČLOVEK. ŽIVI V AFRIKI. KDO JE TO?

Vasilij

JE MAJHNA IN TE LAHKO PIČI. POBIRA MED.
TO JE?

Rafael

KRICA, KRACA , KIŠ SIR IŠČE BELA MIŠ GRE V
LUKNJO IN GA POJE. FLIK FLAK ULOVI TE!

Patrik

DOLG, DOLG, DOLG IN ZELEN JE. PLAVA V REKI
IN TUDI TEBE LAHKO POJE. TO JE?

Matej

MAMA IN TATA STA JEDLA SLADOLED,
SLADOLED JE VES MODER IN RUMEN, VIJA
VAJA VEN!

Raffaele, Rayan in Peter

ŽABA JE ZELENA, ŽABA V VODI MUHE JE,
ŽABA SKAKA SEM TER TJA, TEBE IŠČE, KVA
KVA KVA. PAZI PAZI SE, DA ULOVI TE NE.
ENA, DVE, TRI PRIDI SEM TI!

Mitja

DVA ZAKLJUČKA... ZA EN ZAČETEK...

Učenci 3. razreda

FRIC IN MATIC

Fric in Matic sta dobra prijatelja. Oba stanujeta v majhni vasici v gričevnatem svetu. Rada se sprehajata. Večkrat gresta skupaj v gozd ali med vinograde, tam sedeta in umirjeno opazujeta okolico ter poslušata glasove živalic.

Fric in Matic sta res dobra prijatelja. Oba sta vesela dečka, igriva in kdaj tudi nagajiva. Rada se hecata, kdaj pa kdaj skupaj tudi kaj ušpičita...

Nekega dne sta Fric in Matic odšla s kolesi po celi vasi. Srečala sta Mateja, najbolj nagajivega dečka v vasi. Fric in Matic sta se bala, da bi jima ukradel kolesa, tako sta se skrila za grmovje. Tam skrita, sta slišala glasove. Obrnila sta se in zagledala medveda. Takoj sta utekla.

Medtem ko sta bežala je medved tekel za njimi. Takrat sta se spomnila, da je Matic imel v žepu sendvič z medom. Med begom je zato Matic vrgel sendvič medvedu. Medved se je takoj zanimal za sendvič in pozabil na otroka.

Fric in Matic sta se mirno sprehajala po gozdu proti domu, ko sta v grmu videla gnezdo s kokošnjimi jajci. Zaželela sta si frtaljo za večerjo.

Ker sta zelo dobra kuharja, sta se odločila, da za frtaljo nabereta še srčno zelje, koromač, mederjanco in mento, kakor so jih naučili na Prazniku frtalje v Rupih. Ko sta nabrala vse, sta odšla domov in sta začela s pripravo frtalje. Očistila in prerezala sta zelenjavo ter razžvrkljala jajca. Postavila sta vse v ponev in ko sta frtaljo vrgla v zrak, da jo obrneta... Ostala je prilepljena na stropu.

Ker sta bila fanta še vedno lačna, sta se lotila s pripravo domače slastne pice. Vzela sta moko, vodo, sol, ščepec sladkorja in kvas. Dala sta vse v mešalnik in pripravila testo. Testo je začelo rasti in, ker sta dala preveč kvasa, je testo poplavalilo pol kuhinje.

Ko je Matičeva mama prišla domov in zagledala nered, se je prijela za glavo. Kot da ne bi bilo dovolj... ji je v tistem trenutku s stropa padla še frtalja na glavo.

Simon, Kristjan, Petra, Amy

FRIC IN MATIC

Fric in Matic sta dobra prijatelja. Oba stanujeta v majhni vasici v gričevnatem svetu. Rada se sprehajata. Večkrat gresta skupaj v gozd ali med vinograde, tam sedeta in umirjeno opazujeta okolico ter poslušata glasove živalic.

Fric in Matic sta res dobra prijatelja. Oba sta vesela dečka, igriva in kdaj tudi nagajiva. Rada se hecata, kdaj pa kdaj skupaj tudi kaj ušpičita.

Nekega dne sta se sprehajala po gozdu in po poti sta prepevala in se menila, kaj bi delala.

Fric je predlagal, da bi opazovala in poslušala glasove ptic. Matic pa se je hotel sprehajati po trati. Ker se nista utegnila odločiti, kaj bi delala, sta se začela prepirati. Kričala sta tako močno, da sta prebudila vse gozdne živali...

Zajček, lisica, veverička, srna in volk so slišali kričanje dečkov. Približali so se jima in povedali, da je še zima.

Vse živali so v zimskem spanju in dečka sta jih prebudila. Fric in Matic sta se opravičila in živali vprašala, če so lačne. Živali so potrdile in dečka sta takoj poskrbela zajtrk za vse.

Ko so vsi pojedli zajtrk, sta volk in veverica šla spat v brlog. Lisica, srna in zajec so predlagali Fricu in Maticu, naj se igrajo skivalnice z njimi. Fric in Matic sta bila vesela in sta bila takoj za to. Igrali so se vsi skupaj veliko časa in se ob igri zelo zabavali. Opoldne so bili vsi utrujeni in lačni. Lisica je tedaj povabila vse v svoj brlog, saj je bil to najvarnejši kraj pred medvedom.

Prišli so v lisičji dom in prestrašeno obstali. Ne boste verjeli, kaj so videli! V lisičjem brlogu je drnjohal ogromni medved. Počasi in po tiho so po prstih odšli ven, na jaso. Razmišljali so, kam bi lahko šli in kaj bi lahko počeli. Spet so se začeli prepirati in pozabili so na spečega medveda. Ta se je zbudil in nervozno zarjovel. Med prijatelji je nastala smrtna tišina. Zagledali so medveda z veliko skledo medu. Želel je postati njihov prijatelj.

Vsem je bilo jasno, kaj bodo počeli. Sladkali se bodo z medom!

Vsi so bili veseli in srečni, še najbolj pa Fric in Matic.

KONEC

Angy, Ivan, Sofija, Aleksander

NEKAJ POSEBNIH ŽIVALI...

Učenci 4. razreda

OPUCAJI

Opucaj je zelo lepa, zanimiva žival, ki živi v Opucajini. Opucaj ima zelo mehak kožuh, črne in sivkaste barve. Ima dolg rep, ki je tudi zelo debel in košat. V gobčku ima dva velika zoba. Jagode so najljubša hrana opucajev. Žival malo spi, je tiha in majhna kot krt. Opucaji prebivajo v majhnih kozicah. S kozico se hitro premikajo po cestah.

Opucajino deželo se da najti samo z letalom. Dežela je polna jagod, ker je, nekega dne, opucaj s kozice posejal semena prav povsod.

Luka

ARAMITE

Aramita (Arama Timbus) ima kožuh, rep,

glavo in tace smaragdne barve. Gobček je črne barve. Aramita ima kratke tačke z mehкими blazinicami, na koncu so bele, kakor tudi česan rep. Mladiče skoti pozimi, ob koncu decembra, hrani se z ribami in jagodami. Lahko zraste od metra petinštirideset do metra devetpetdeset. Biva v Novgorodskih gozdovih. Samec Aramite je zlate barve. Hrani se tudi s travo in rožami, zraste pa lahko do dveh metrov. Njegov gobček je poln trdih ploščatih zob. Njegove tačke so na koncu zelene.

Aramite niso škodljive za naravo in ljudi, če se pa čutijo ogrožene, grizejo, predvsem ko branijo mladiče in brlog. Aramite pa ogrožajo kamioni, avtomobili in lovci, saj jih lahko zamenjajo za bolne lisice.

Alen

VOLPIXI

Volpix je zanimiva žival, ki živi v Volpixju. Delimo jih na smešne in nesmešne. So oranžne, bele in črne barve. Imajo puhast rep in so zelo mehki in čisti. V gobčku imajo šestnajst, lepих in ostrih zob. Hranijo se z jabolkami. Volpixi živijo na živih drevesih. Vsako jutro se drevesa pretegnejo in volpixi padejo z dreves v mehак sneg. V deželi ni veliko snega, zato jabolka zorijo vseeno. Včasih močan veter odpiha volpexe; oni letijo, se veselijo in na koncu treščijo v sneg.

So zelo lepi.

Greta

ČRVIČEK NA LETEČEM LISTU

Nekoč je živel črviček, ki je, kot hišico, imel listek. Nekega dne je hotel iti okoli po svetu. Pripravil je potovalko in že hotel oditi, ko mu je bilo žal, pustiti svojo hišico. Iskal je rešitev, pa je željo skoraj opustil. Minili so dnevi in črviček je razmišljal, kako bi lahko odpeljal hišico. Končno pa mu je prišla na misel dobra ideja; splezal se je s hiško na najvišje drevo. Počakal je, da je zapihal veter, se prijel za list in se spustil. Tako je naš črviček šel po svetu s svojo hišico.

Vida

PROTI, PROTI PROTI ...

PROTIJEZIČNI SOK

Bilo je spomladi in otroci niso imeli kaj početi. Igrali so se vsi skupaj na igralih, ko so se začeli kregati in bili so vsi jezni. To je slišala teta Jabolka, ki je živela tam blizu v hiši na drevesu. Poklicala jih je in jim rekla, naj se popoldne zglasijo pri njej, da bodo pripravili magični sok. Vsi so se strinjali, vendar teta Jabolka jim je le ukazala, naj vsak nekaj prinese iz domačega hladilnika. Strahopetec je vzel rdečo peso, Jurček zeleno, Bianka jagode in Lilija kapljico jeze. Popoldne so prišli otroci k teti in začeli s pripravo protijezičnega soka. V večji lonec so nalili vodo in vse sestavine, ki so jih prinesli s seboj in na koncu je teta Jabolka stresla še prašek Protijezin, ki ga je hranila v škatlici. Tedaj je iz juhe zasmrdelo, da so morali odpreti vsa okna in vrata v hiški. Nekaj minut potem so se začeli jeziti nato pa je počilo, jeza je izzvenela in vsi so bili prijazni. Prijeli so se za roke in v krogu, s teto Jabolko, peli pesmi in se ji zahvalili.

Ilaria

PROTINALOGIN

Nekega dne so otroci Srček, Tone in Miška odšli k teti Kuhi. Otroci so prinesli: tri paradižnike, Miška kilogram salame in krompir. Prišli so do hiše, ki je bila na visokem griču in pozvonili na zvonec. Teta Kuha je bila presenečena; povabila jih je v kuhinjo, kjer je imela na štedilniku velik lonec vrele vode. Vse stvari, ki so jih prinesli, je stresla teta Kuha v lonec, sama pa dodala prašek Protinalogin. Juha je pričela vreti in delati močne mehурčke, naloge pa so se kar same napisale. Otroci so skupaj odšli do reke Kampahodiš in se zabavali do noči.

Tjaša

PROTIVIRUSIN

Bilo je leto 2021. Že leto in pol koronavirus ne dovoli otrokom igrati se skupaj. Vsi čepijo pred računalnikom in so žalostni. Odločili so se, da bodo nekaj naredili proti temu.

Tobi, Aurica, Teja, Miška, Zlatnica in Taška so se zbrali pri Tomiju na domu, vsak je prinesel malo hrane. Tobi je prinesel pet gnilih piškotov, Aurica štiri mrtve ptice, Teja smrdljive ribe, Miška postrižene nohte, Zlatnica lonček barve, Taška pa morsko vodo. Vse so dali v lonec in

skuhali juho. Stresli so še prašek Protivirusin. Tako se je zakadilo, da je virus pobegnil. Otroci so se lahko spet skupaj igrali, računalnike pa so pospravili v klet.

Aurika

ALI ZNATE PRIPOVEDOVATI PRAVLJICE?

ČE UČITELJICA NE ZNA PRIPOVEDOVATI PRAVLJIC ...

Nekega dne so učenci prišli v šolo. Vstopila je učiteljica in rekla, da jim bo pripovedovala pravljico z naslovom Sneguljčica:

“Nekoč je živel Pepelka.”

Pa so ji učenci takoj pomagali: “Sneguljčica!”

“Ah, saj res Sneguljčica. Živela je tudi čarovnica.”

“Ne, mačeha!”

“Ja, ja, mačeha,” je takoj popravila učiteljica, “ki se je vsako jutro postavila pred televizijo.”

“Ne, zrcalo, zrcalo.”

“Je res,” je rekla učiteljica, “zrcalo je vprašala, koliko je 6 krat 9.”

“Ne, vprašala je, zrcalce, zrcalce kdo najlepša v deželi je tej.”

“Saj res. Trnuljčica ...”

“Sneguljčica...” so jo opomnili otroci, “vse si zamešala.”

“Vem, ne znam pripovedovati pravljic.”

Nenadoma je pozvonil šolski zvonec za odmor.

Otroci so stekli na dvorišče, da je učiteljica lahko v miru popila kavo.

Maja

ČE BABICA NE ZNA PRIPOVEDOVATI PRAVLJIC ...

Babica je vnukom obljubila, da jim bo povedala pravljico o Janku in Metki.

“Nekoč sta živel dva otroka, ki sta se imenovala Janka in Med.”

“Ne, babica, imenovala sta se Janko in Metka”, so jo popravili vnuki.

“Ja, ja, ... pa res. Očka ju je vprašal, kaj bosta za večerjo.”

“Ni res! Vprašal ju je, če gredo po drva.”

“Saj res, ... potem so šli po drva in so se vrnili domov na kosilo.”

“Ne, ... spet si pogrešila. Izgubila sta se.”

“Ja, pa gremo dalje. Videla sta princeso, ki je zalivala rože.”

“Babica, ti zares ne znaš pripovedovati pravljic. Bolje, da se gremo igrat.”

In babica je v miru lahko šivala svojo ruto.

Irina

PETOŠOLCI SE POSLAVLJAJO

Kmalu bo konec šolskega leta. Za nas je to zadnje leto na osnovni šoli. Komaj čakamo, da zapustimo osnovno šolo in da gremo na nižjo. Našteli smo lepe trenutke na osnovni šoli in kaj si pričakujemo za prihodnje šolsko leto.

SPOMINI

- Lepo je bilo, da nas je bilo malo in da ni bilo kričanja.
- V tretjem razredu smo imeli vrt.
- Pri naravoslovju smo delali razne poskuse.
- Spominjam se, da smo med odmorom igrali nogomet ali zbivanje: cela šola se je zabavala na plošči. Imeli smo daljši odmor in veliko igrišče.
- Ko je deževalo, smo med odmorom igrali igrice na računalniku.
- Zadnji dan popoldanskega pouka smo imeli vodne igre.
- Lepo je bilo tudi, ko smo si zadnji dan pouka vsi skupaj ogledali film.
- Sodelovali smo pri Skokici in na športnem dnevu. Skokica mi ni bila posebno všeč in prvi dve leti tudi športni dan ne.
- Na športnem dnevu je bilo zabavno in tudi na Skokici, saj sem videla Skokico v živo.
- Lepo je bilo igrati med dvema ognjema na Skokici.
- Spominjam se, da sem v prvem razredu imela dolge lase in deklice iz 4. in 5. razreda so me česale.
- Pri angleščini smo peli smešne pesmice.
- V drugem razredu smo pisali Invalsi in smo naloge uspešno rešili.
- V tretjem razredu nas je obiskal Jernej Terpin.
- Bilo je lepo, ko smo recitali na zaključni prireditvi.

PRIČAKOVANJA

- Pričakujem si, da bomo lahko nosili telefone in da bom šel s prijatelji na Trinko.
- Komaj čakam, da ne bom več v združenem razredu.
- Upam, da nas bo v razredu malo.
- Vesel sem, da ne bomo imeli več copat, prtička in brisače.
- Lepo je, da imajo na nižji avtomat za malico.
- Strah me je nižje srednje šole.
- Lepo bo, ker bom dobil veliko novih prijateljev.
- Mislim, da bom imel veliko grdih ocen.
- Komaj čakam, da bom spet srečala prijatelje, ki so lani bili v petem razredu.
- Spoznala bom nove profesorje, se učila nemščino in imela nove predmete.
- Upam, da bomo na nižji vsi skupaj v istem razredu.
- Malo se bojim profesorjev, ker jih bom moral vikati in bodo bolj strogi, a vem, da se jih bom navadil.
- Komaj čakam, da spoznam ostale srednješolce, mogoče nekatere že poznam.

Na osnovni šoli je bilo zelo lepo, a sedaj si želimo obiskovati nižjo srednjo šolo. Upamo, da se bomo tudi tam imeli tako lepo.

Matilda, Ruben, Daniel, Danjel, Aleš

PRVO SVETO OBHAJILO DELOVANJE OTROŠKEGA PEVSKEGA ZBORA

Martina Hlede

Aurika, Greta, Ilaria, Irina, Luka, Maja, Manuel, Mark in Vida so v nedeljo, 30. maja 2021, prvič stopili "k angelski mizi" in prejeli prvo sveto obhajlo. Slovesno bogoslužje je daroval domači župnik Marijan Markežič, za glasbeno spremljavo pa so poskrbeli otroški in mladinski glasovi vaškega pevskega zbora.

Delovanje društvenega otroškega in mladinskega pevskega zbora v letošnji sezoni ni steklo zaradi izrednih pandemičnih razmer, ki so zahtevale prekinitev vseh dejavnosti na različnih področjih. Zato so bili otroci še toliko bolj navdušeni, ko smo jih povabili na pevske vaje, pa

čeprav je bilo to ob zaključku zborovske sezone.

V mesecu maju so se trikrat srečali pod taktirko Patricka Quaggiata in ponovili kar nekaj pesmi, primernih za ta dan. Zbor je na orglah spremljala Martina Valentinčič. Matej Hlede, Peter Soban in Ivan Boškin pa so poskrbeli za kitarsko spremljavo.

Komaj čakamo, da se v septembru spet srečamo na pevskih vajah in na polno paro nadoknadimo zaostalo sezono. Zato, dragi otroci, nasvidenje v septembru!

TAKŠNI SMO PAČ LJUDJE IN MOJE ČUDNO RAZMIŠLJANJE

Klemen

Od zmeraj sem rad spoznaval, cenil in oboževal vse naše zaslužne moške in žene, ki so s svojim znanjem marsikdaj in marsikje dokazali, kaj zmorejo na vseh tistih področjih, katerim so posvetili več let trdega učenja. Zadnje čase pa so se ti moji pomisleki malo spremenili. V naših časopisih bereš na dolgo in na široko o naših inteligentnih velikanih, ki študirajo, delajo in se uveljavljajo širom po svetu. Glede teh mi večkrat pridejo nekatere misli, s katerimi se bo verjetno strinjal le malokdo, ali morda prav nihče. Vprašal sem se, kaj nam pomaga Slovenec, ki je odgovorni menedžer svetovno znane banke v New Yorku, ali zelo cenjen predavatelj na najbolj znani univerzi v Londonu, ali zdravnik, ki operira v Bostonu. Mislim na zelo sposobne slovenske velikane, ki so se uveljavili po celem svetu. Bolj cenim domačega učitelja, zdravnika, odvetnika in torej človeka, ki ni iskal svetovne slave, ki je ostal v našem prostoru in bil na razpolago marsikomu, tudi našim društvom in ustanovam, ki potrebujejo pomoč in nasvete za njihovo delovanje. Na kratko so to

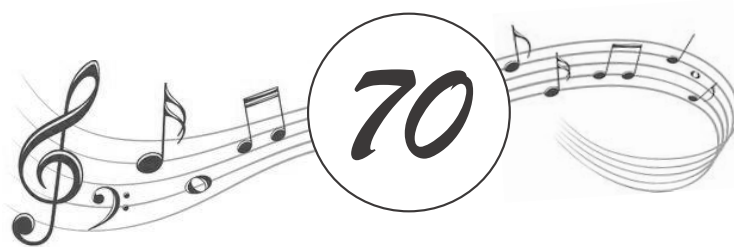
ljudje, ki si zaslužijo pohvalo. Posvetili so veliko svojega prostega časa za pomoč in nasvete v tem našem slovenskem prostoru, za dobrobit in obstanek našega slovenskega življa.

Rad bi kje tudi prebral življenjsko zgodbo ženice iz zapuščene vasi, kje na podeželju, ki je celo življenje garala, skrbela za družino, za kraj kjer je kmetovala in se ji je hrbtenica od trdega dela upognila skoraj do tal. Toda kljub vsemu je trdno vztrajala in ji je tudi uspelo. Tisti kos zemlje, čeprav še tako majhen, je ostal slovenski. Tam se gotovo ni slišalo tuje govorice. Zemlja, ki je morda že stoletja slovenska, bo taka tudi ostala. Nihče ne bo o tej ženici pisal in jo niti nagradil za zelo važno in trdo opravljeno delo in za vztrajanje, ker je verjela v neke ideale, ki v teh časih marsikomu primanjkujejo. Ostala bo vedno le revica, ker ni svoje zemlje prodala in uživala kje v mestu v lepih mehkih oblekah in brezdelju.

Zato, ljudje božji, malo pomislite in povejte tudi svoje mnenje o vseh teh čudnih rečeh, ki mi že več časa rojijo v glavi.

KAJ SE DOGAJA OKROG NAS? marec – junij 2021

- 6. marec** Papež **Frančišek** sreča v Najafu v Iraku **Ayatollaha Alija al-Sistanija**. To je prvo srečanje v zgodovini med papežem in majorjem Ayatollah.
- 23. marec** 400-meterska ladja ***Ever Given***, ki spada v razred največjih tovornih ladij na svetu nasede in zablokira Sueški prekop med Rdečim in Sredozemskim morjem. Plula je iz Kitajske proti Rotterdamu, na Nizozemskem. Prehod več kot 280 plovil je bil onemogočen za 6 dni.
- 25. marec** Italija praznuje 700. obletnico smrti **Danteja Alighierija**. Dante Alighieri je sicer umrl 14. Septembra 1321. "Dantedi" pa se praznuje 25. marca, ker naj bi se na ta dan pesnik izgubil v temnem gozdu.
- 5. april** Minister za kulturo Dario Franceschini je ukinil filmsko cenzuro v Italiji. "*Sistem nadzora in posredovanja, ki je državi še vedno omogočal, da posega v svobodo umetnikov, je dokončno premagan*," je povedal.
- 9. april** Umrli **Princ Filip**, vojvoda Edinburški (*Philip Mountbatten*, rojen kot princ Filip Grški in Danski), mož britanske kraljice Elizabete II. Med drugo svetovno vojno je služil v sredozemski in pacifiški floti. 20. novembra 1947 se je po petmesečni zaroki poročil z Elizabeto. Ko je Elizabeta leta 1952 postala britanska kraljica, je zapustil aktivno vojaško službo. Formalno je postal britanski princ leta 1957.
- 12. april** Praznujemo 60. obletnico prvega poleta v vesolje. 12. aprila 1961 je sovjetski astronaut **Jurij Gagarin** kot prvi človek poletel v vesolje. Celoten let je trajal uro in pol, preden je Gagarin izstopil iz kabine, pa je novica že dosegla vse kraje sveta. Astronavt pa si je s tem podvigom zagotovil višji vojaški čin in preskočil čin kapitana.
- 19. april** NASA pošlje svoj helikopter ***Ingenuity*** na Mars. To je bil prvi polet motornega plovila na drugem planetu. Helikopter je poslikal svojo senco na površini Marsa. Ves dogodek pa je rover ***Perseverance*** snemal z varne razdalje.
- 10. maj** Skrajno gibanje Hamas, ki nadzira palestinsko območje Gaze, izstrelil vrsto raket proti Izraelu. Izraelska vojska odgovori z letalskim napadom na Gazo. Sprožila se je eskalacija nasilja in napetosti, ki je prizadela še predvsem civilno prebivalstvo obeh strani.
- 26. maj** Drugi najkrajši **popolni lunin mrk** 21. stoletja, ki traja le 14 minut in 30 sekund. To je prvi popolni lunin mrk od luninega mrka januarja 2019. Viden je na območjih jugovzhodne Azije, vse Avstralije, vse Oceanije, večine Aljaske in Kanade, večine ZDA in večine Južne Amerike.
- 30. maj** **Italijanska rock skupina Måneskin** osvoji Evrovizijo. Skupina je s svojo skladbo »Zitti e Buoni« slabila zmago na »Eurovision Song Contest«. Pred njimi je Italija zmagala le dvakrat: leta 1964 je prvo mesto osvojila pevka Gigliola Cinquetti, leta 1992 pa pevec Toto Cutugno.

V pričakovanju **70- obletnice delovanja števerjanskega zbora**, toplo vabimo vse, ki imajo doma fotografije, posnetke ali dokumentarno gradivo o zboru in zborovskih nastopih, naj nas kontaktirajo in nam pošljejo svoj prispevek.

Prispevek lahko pošljete na e-mail naslov:
alenska.di.battista@sedej.org

Dodatne informacije pa lahko dobite pri:
Alenki Di Battista 339-4306046

S četrtkom 3. junija 2021 je Mešani pevski zbor pričel s pevskimi vajami.
Vaje potekajo vsak četrtek ob 20.30, upoštevajoč varnostne predpise.
Toplo vabljeni vsi!

Več informacij lahko dobite pri:

Alenki di Battista 339-4306046
alenska.di.battista@sedej.org

ZA VEDNO NAS JE ZAPUSTIL SREČKO FLORENIN

Simon

V prvih dneh meseca aprila je odšel v večnost Srečko Florenin. Srečko je bil rojen na Peči pred 84 leti. Leta 1963 se je poročil z Magdo Maraž in si z njo uredil dom na Pušči. Bil je človek veselega značaja in nasmejan, kjer koli si ga srečal, najsibodi na Bukovju, na Pušči, na placu ali v mestu. Povsod je bilo lepo z njim govoriti o katerikoli stvari in zaključek je bil zmeraj v veselem razpoloženju. V vseh teh letih, ko je bil med nami, se je zmeraj rad udeležil vaških prireditev in praznikov. Pred nekaj leti je šel tudi z nami na lov v Beltince (Prekmurje), seveda kot spremljevalec. Tudi ob tistih prilikah smo se z njim vedno lepo imeli. Res lepi so bili dnevi v njegovi družbi. Imel je tudi »palino« in je rad marsikaj popravljaj, od električnih aparatov do motorjev. Zadnja leta mu je opešal vid in je prestal več operacij. Usodna pa mu je bila prav pandemija. Umrli je v goriški bolnišnici in to prav v obdobju, ko so bili obiski prepovedani. Za svoje so to bili zelo težki trenutki. Pogreb žare je bil v domači cerkvi v soboto 17. aprila.

Srečko, počivaj v miru tam pod našim zvonikom. Spremljaj vse naše prireditve kot do sedaj, čeprav malo bolj od daleč, gotovo pa je, da boš vedno v prvi vrsti.

Hvala ti za vse, kar si dobrega in lepega naredil za našo skupnost in nasvidenje tam gori!

DAROVI

Za cerkev v Števerjanu so darovali:

- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, žena Magda 150,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, prijatelji iz Števerjana 100,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, nečaki z družinami in svakinja Dora 100,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, Romina in Avolado, 50,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, Robi Beretta, 50,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, podjetje Terpin 100,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina,

Simon in Evgen Komjanc 100,00€;

- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, prijatelji letnika 1936 in 1937 200,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, A. L. 500,00€.

Za cerkev na Jazbinah, so darovali:

- v spomin na pokojno Poldo, brat Mario z družino 200,00€;
- družina Zdravko Klanjšček 200,00€;
- v spomin na pokojnega Rudija Bučinel, družina Zdravko Klanjšček, 50,00€;
- v spomin na pokojnega Rudija Bučinel, družina Ciril Pintar 100,00€;

- v spomin na pokojnega Rudija Bučinel, sinova 70,00€.

Za lačne otroke P. Opeke, so darovali:

- Ida in Nikolaj 100,00€;
- družina Demori iz Sovodenj 100,00€;
- ob prvem sv. obhajilu Irine, Julije, Lare in Maje teta Marija 100,00€.

Za mlade družine v stiski:

- družina Terpin in Pahor ob tetinem rojstnem dnevu 100,00€;
- NN 20,00€;
- v spomin na pokojnega Mirkota Simčiča, sin Roberto 100,00€;
- v spomin na pokojnega Igorja, Ljuba in Ana Čuk 100,00€.

MISIJONSKA POŠTNA - AKCIJA:

- Gorica 610,00€;
- Števerjan 440,00€;
- Jazbine-Subida 240,00€.

Nabirka na Veliki petek za Sveto Deželo:

- Gorica 150,00€;
- Števerjan 80,00€.

Za Števerjanski vestnik so darovali:

- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, žena Magda, 50,00€;
- Claudio Korsic, 50,00€.

Za mešani pevski zbor Francišek B. Sedej, so darovali:

- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, žena Magda, 100,00€;
- v spomin na pokojnega Srečka Florenina, družini Beretta in Picc, 50,00€;
- ob predstavitvi knjige V samostojnosti je moč, Franca Padovan, 100,00€;
- ob obletnici poroke strica in tete Ciglič, Jožica in Silvan, 50,00€;
- ob 55. obletnici skupnega življenja, "Za vztrajno in lepo petje našega pevskega zbora F. B. Sedej iz Števerjana, hvaležna Milka in Remigij Ciglič", 100,00€;
- ob obletnici poroke strica in tete Ciglič, družine Muzic, 100,00€.

Za otroški pevski zbor Francišek B. Sedej, so darovali:

- prvoobhajanci, 50,00€.

SMRTI

Rodolfo Buzzinelli

Rodil se je 3. januarja 1938 na Kojskem.
Umrl je 27. februarja 2021.

Srečko (Felice) Florenin

Rodil se je v Mirnu, 3. julija 1937.
Umrl je 30. marca 2021 v Gorici.
pogreb je potekal 17. aprila 2021 v Števerjanu.

Andrea Perse

Rodil se je 24. februarja 1932.
Umrl je 17. junija 2021 v Gorici.
Pogreb je potekal 21. junija 2021 v Števerjanu.

KUHARSKI RECEPTI

LEDENI VETER

Testo:

- 9 beljakov,
- 30 dag sladkorja,
- • 1 jušna žlica jabolčnega kisa.

Krema:

- 9 rumenjakov,
- 4 žlice ostre moko,
- 4 žlice sladkorja,
- 2,5 dcl mleka,
- 3 vanilin sladkor,
- 25 dag masla,
- 2 sladki smetani (pol litra),
- banane,
- jagode,
- kiwi.

Vse sestavine za testo stepamo, dokler ne postane masa zelo čvrsta. Pečemo v velikem plitvem pekaču eno uro na 150 stopinj na srednji višini v pečici. Pekač obložimo z alufolijo in izdatno namažemo z maslom.

Rumenjake stepamo s sladkorjem, dodamo moko, mleko in vanilin sladkor. Počasi kuhamo, da se zgosti. V ohlajeno kremo po žlicah dodajamo spenjeno maslo.

Pečeno testo razrežemo na tri dele ter prvo plast testa premažemo s kremo, nanj zložimo sadje in premažemo s stepeno smetano. Ponovimo dva do trikrat. Pecivo postavimo čez noč v hladilnik in naslednji dan uživamo.

BRIZGANI PIŠKOT

Količina: za 60 kosov

Sestavine:

- 300 g masla,
- 100 g sladkorja v prahu,
- vrečka vanilijevega sladkorja,
- ščepec soli,
- dve jajci,
- 400 g bele moko,
- zravnan kavna žlička pecilnega praška,
- jedilna žlica kakava ali čokolade v prahu,
- 80 g marmelade,
- 100 g grenke čokolade,
- 20 g kokosove maščobe,
- dve zvrhani jedilni žlici kokosovih kosmičev.

Maslo pustimo na sobni temperaturi, da se zmehta, potem ga z mešalnikom penasto stepemo. Ko je maslo svetlo in rahlo, postopoma začnemo dodajati presejan sladkor v prahu, vaniljev sladkor in sol. Mešamo, dokler masa ni enakomerna, potem eno po eno vmešamo jajci, na koncu pa po žlicah dodajamo še moko, ki smo jo prej presejali s pecilnim praškom.

Pekač obložimo s papirjem za peko ali folijo za pečenje in iz polovice testa z dresirno vrečko z zvezdastim nastavkom nabrizgamo kupčke različnih oblik. V drugo polovico testa vmešamo kakav ali čokolado v prahu in nabrizgamo še kupčke iz temnega testa. Piškote pečemo okoli 15 minut v pečici, ogreti na 170 stopinj.

Piškoti naj bodo še nekoliko mehki, ko jih vzamemo iz pečice. Na rešetki jih pustimo, da se ohladijo, potem jih premažemo z malo marmelade in zlepimo po dva skupaj. Če smo nabrizgali bolj debele piškote, jih ne lepimo dva po dva.

Čokolado stalimo skupaj s kokosovo maščobo in v glazuro namakamo robove piškotov, potem pa del piškota, namočen v čokolado, povaljamo še v kokosovih kosmičih.

Piškote hranimo v dobro zaprti kovinski ali kartonasti škatli.

ANGELSKE SOLZE

Sestavine:

- 1 [250 ml skodelica] moka,
- 1 žlička pecilnega praška,
- 80 g masla,
- 2 žlici sladkorja,
- 1 jajce.

Za nadev:

- 500 g skute,
- 1/2 [250 ml skodelica] sladkorja,
- 3 rumenjaki,
- 1 žlica zdroba,
- 100 g kisle smetane ali goste smetane za kuhanje,
- vanilija/vanilin sladkor.

Zgornja plast:

- 3 beljaki,
- 5 žlic sladkorja v prahu.

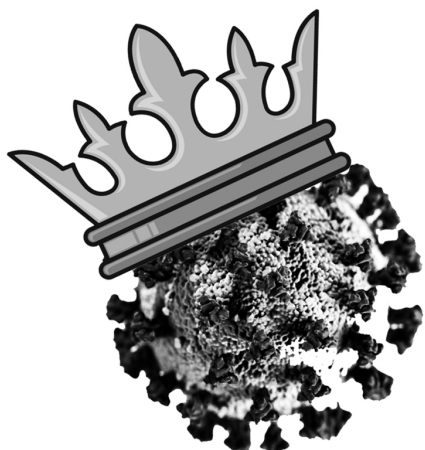
Moko premešamo s pecilnim praškom, maslom, jajcem in sladkorjem. Zamesimo testo, ki ga prekrijemo s folijo in ga pustimo 30 minut v hladilniku.

Vse sestavine za nadev zmeljemo do homogenosti s pomočjo kuhinjskega robota ali mešalnika.

Testo razvaljamo na pekaču (premer 23 cm) in po njegovih stenah, tako da bo debelo 0,5 cm. Nanj položimo nadev. Pečemo v segreti pečici na 180 stopinjah 30 minut.

Nato vzamemo pecivo iz pečice, nanj položimo sneg (beljake stepemo, tako da postopoma dodajamo sladkor do trdega snega) ter pečemo še 15 minut do zlate barve.

Pito pustimo, da se dobro ohladi. Medtem ko se hladi, na njeni površini nastajajo majhne zlate kapljice - odtod "Angelske solze".

1 Katere narodnosti sta zdravnik, ki sta iznajdla cepivo (BioNTech) proti Covidu

A: Ameriške

B: Angleške

C: Ruske

D: Turške

2

Katera med temi NI cepivo proti Covidu19?

A: Pfrizer

B: Astra-Zeneca

C: Sputnik V

D: Moderna

3

Kaj je «Spike»?

A: Virus

B: Razkužilo

C: Sputnik V

D: Proteina

5

Cepivo vsebuje v majhnih količinah tudi virus?

A: Samo za starejše osebe

B: samo Astra-Zeneca

C: Ne

D: samo Moderna

7

Koliko okuženih ljudi je bilo v Evropi do maja 2021 ?

A: nad 50 milijonov

B: približno 70 mil.

C: pod 30 milijonov

D: približno 10 mil.

9

Cepivo lahko spremeni naš DNA?

A: Samo starejšim osebam

B: Ne, nikoli

C: Samo cepivo Pfizer

D: Samo cepivo Sputnik

11

Kakšno cepivo zadostuje prejeti samo enkrat?

A: Pfizer

B: Astra-Zeneca

C: Jonson & J.

D: Moderna

13

Koliko dni mora poteči, da oseba ne okuži več?

A: 21

B: 31

C: Odvisno od osebe

D: 41

4

Katera Agencija je posredovala dovoljenje za uporabo cepiva v Italiji?

A: FiFa

B: Ema

C: AIFA

D: Coni

6

Kakšna je bila začetna okvirna cena cepiv?

1: Astra-Zeneca

A: 12,00 €

2: J&J

B: 1,78 €

3: Pfizer

C: 8,50 \$

4: Sanofi/GSK

D: 18,00 \$

5: Moderna

E: 7,56 €

8

Zakaj se cepimo?

A: Ker je «Cool»

B: Da preventivno namnožimo obrambne celice

C: Da dvignemo fakturat farmacijskega oddelka

D: Da ne bomo več nosili kirurške maske

10

Cepiva proti Koronavirus so:

A: Oligomineralna cepiva

B: Okrogla cepiva

C: Vektorska cepiva

D: Matematična cepiva

12

Kaj pomeni kratica DAD?

A: Delo na daljavo

B: Dragoceno cepivo

C: Daj na Delo

D: Pouk na daljavo

“PREČUDOVITO VZDUŠJE POD BOROVCI ... PUSTI V ČLOVEKU GLOBOK VTIS”

Festivalski utrinki glasbenice in pevke Marijane Mlinar

Sem glasbenica in pevka, prihajam pa iz prelepega dela Slovenije, s Koroške. Na svoji glasbeni poti sem prepevala pri mnogih zabavnih in narodnozabavnih ansamblih, posnela mnogo skladb, najbolj ponosna pa sem na svoje sodelovanje z Ansambлом bratov Avsenik. Bila sem njihova zadnja studijska pevka.

Moji prelepi in čustveni spomini na Števerjanski festival segajo v daljno leto 1998, kjer sem z ansamblom Slovenskih pet plus zapela pesem *Povest srca*. Dobili smo nagrado za najboljši ansambel Festivala. Na to nagrado sem zelo ponosna. Prečudovito vzdušje pod borovci, prijazni ljudje, odlična kulinarika, druženje s glasbeniki iz vseh vetrov... vse to pusti v človeku globok vtis in nepozaben spomin.

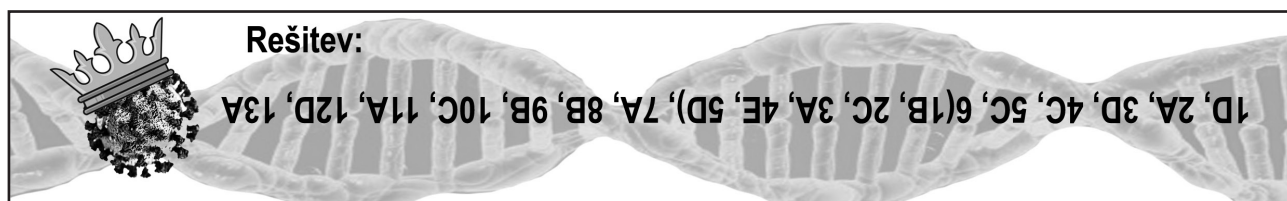
Sedaj sem že kar nekaj let na Festivalu na drugi strani mikrofona, v komisiji še z drugimi šestimi odličnimi glasbeniki. Jaz že po poklicni “deformaciji” najbolj poslušam petje. Razveseli me, ko zaslišim lepo pesem, z besedilom, ki nekaj pusti, in lepim, ubranim petjem. Enim se to bolj posreči, drugim manj, vendar vsi ansambli vzamejo nastop resno in odgovorno. Osebno bi si želela, da bi se na Festival prijavilo več kvintetov.

Narodno zabavna glasba se skozi leta spreminja, kar je normalno in moramo to tudi sprejeti. Tudi Avsenikove prve skladbe so drugačne od skladb proti koncu njihovega delovanja.

Vsako leto se veselim Števerjanskega festivala in sem zelo ponosna, da sem del te čudovite festivalske zgodbe, druženja z glasbeniki od vsepovsod, z drugimi člani komisije in seveda z dobrimi, srčnimi in neumornimi ustvarjalci tega edinega zamejskega narodnozabavnega festivala.

Lepo vas pozdravljam,

Marijana Mlinar

FESTIVAL NARODNO-ZABAVNE GLASBE
ŠTEVERJAN

TOP HITI ŠTEVERJANSKEGA FESTIVALA

Glasbeni večer v pričakovanju na
50. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan

25. JULIJA 2021 | OB 17:00
POD BOROVCI V ŠTEVERJANU

Obvezna rezervacija - mesta so omejena!
www.sedej.org